

Marloes Kemna

**De oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het
groene MBO onderwijs**

Studentnummer: 1016822

Opleiding: LVO Biologie

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het groene MBO onderwijs

Naam: Marloes Kemna

Studentnummer: 1016822

Klas: LBi6

Datum:10-02-2015

Docent: F. van Renssen

Onderzoeksbegeleider: R. Schraven

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Hoofdstuk 1: Introductie.....	6
Aanleiding en probleemstelling	6
Hoofdstuk 2: Het theoretische kader.....	7
2.1. Het fundament van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek.....	7
2.2 Toepassingen van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het onderwijs	8
2.3. Oplossingsgerichte gesprekstechnieken.....	10
2.3.1 Het zevenstappenmodel (Visser, 2009, Kaufmann & van Dijk, 2010).....	10
<i>De gewenste toestand definiëren</i>	10
2.3.2 Aanvullende technieken	11
2.3.3 Hulpmiddelen	13
2.3.4 Nog niet klaar voor verandering	16
Hoofdstuk 3: Onderzoeksvraag en de hypothese	18
3.1 Onderzoeksvraag en deelvragen.....	18
3.1.1 Onderzoeksvraag.....	18
3.1.2 Deelvragen	18
3.2 Hypothese	18
Hoofdstuk 4: Methode van het onderzoek	20
4.1 Het onderzoek	20
4.2 De doelgroep.....	20
4.3 De onderzoeksinstrumenten	21
4.3.1 De gesprekscyclus	21
4.3.2 Het intakegesprek	22
4.3.3 De vervollgesprekken	23
4.3.4 Het evaluatiegesprek	24
4.3.5 De leerling enquête	25

4.4 De betrouwbaarheid	25
Hoofdstuk 5: resultaten.....	27
5.1 Het intakeformulier	27
5.2 De gespreksformulieren	29
5.3 Het evaluatieformulier	31
5.4. Enquête resultaten.....	322
Hoofdstuk 6: Conclusie en discussie	36
Hoofdstuk 7: Reflectie	41
Literatuurlijst.....	44
Gebruikte literatuur	434
Afbeeldingen	434
Bijlagen	44
Bijlage 1 Onderzoeksplan.....	455
Bijlage 2 Gespreksformulieren.....	68
Bijlage 3 Enquête voor de leerlingen	733
Bijlage 4 Ingevulde intakeformulieren	764
Bijlage 5 Ingevulde gespreksformulieren	844
Bijlage 6 Ingevulde evaluatieformulieren	109
Bijlage 7 Ingevulde enquêtes.....	116
Bijlage 8 Oplossingsgerichte vragen.....	127
Bijlage 9 Reflectie.....	132
Bijlage 10 Beoordelingsformulier onderzoeksplan	133
Bijlage 11 Overzicht enquête.....	136

Samenvatting

Een coach in het groene MBO onderwijs kan tegen het probleem aanlopen dat hij de leerling niet effectief en efficiënt kan coachen op zijn/haar persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen. De docenten hebben behoefte aan een gespreksmethodiek die kan helpen de leerlingen effectief en efficiënt te coachen, waardoor de leerling zelfstandiger wordt in het oplossen van haar problemen.

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een positieve manier van werken met de leerling. De leerling stelt haalbare doelen die door middel van een aantal gesprekken behaald gaan worden. Tijdens de gesprekken ligt de nadruk sterk op de krachten van de leerling en hoe zij de krachten en oplossingen uit het verleden in kan zetten om het probleem op te lossen.

Gedurende zes weken is onderzocht welk effect de oplossingsgerichte gespreksmethodiek op de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen van zes leerlingen heeft. De leerlingen gaven aan dat zij zich in een veilige omgeving bevonden (n=5) waarin de coach belangstelling (n=6) en begrip (n=6) had voor hun persoonlijke problematiek. De leerlingen stelden persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen op waar zij gedurende zes weken aan gingen werken. Het opstellen van een positief doel geeft de leerlingen het gevoel dat zij hun probleem kunnen oplossen (n=6). Door gebruik te maken van oplossingsgerichte vragen en technieken hebben de leerlingen hun doel bereikt (n=4).

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek zou een goede methodiek kunnen zijn in het groene MBO onderwijs op het AOC-Oost, locatie Enschede, mits de docenten zijn getraind in deze methodiek. Dankzij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek kunnen de gestelde leer- en ontwikkelingsdoelen sneller behaald worden dan in het verleden, waardoor er meer tijd over blijft voor coaching op portfolio's.

Hoofdstuk 1: Introductie

Aanleiding en probleemstelling

Ik heb nu enkele jaren ervaring als coach in het MBO niveau 4. Ik ben verantwoordelijk voor de studievoortgang van leerlingen uit het eerste, derde en vierde jaar van de opleiding paraveterinair op het AOC-oost. Ik merk dat ik de kennis en vaardigheden mis om deze leerlingen adequaat te begeleiden.

Tevens zijn er vanwege bezuinigingen minder coaches om hetzelfde aantal leerlingen als voorgaande jaren te begeleiden. Dit betekent dat de tijdsdruk hoger is geworden en er minder tijd per leerling is voor de begeleiding. Een aantal leerlingen heeft echter meer begeleiding nodig dan zij op dit moment krijgen.

Er is behoefte aan een gespreksmethodiek waardoor de coach de leerling op een efficiënte en effectieve manier kan begeleiden in hun ontwikkelingsproces, zodat de tijd die beschikbaar is voor een leerling efficiënter kan worden gebruikt.

Voor een coach in het MBO zou een goede gespreksmethodiek helpen de leerlingen te begeleiden, zodat de leerdoelen worden behaald.

Een gespreksmethodiek die de laatste jaren in opkomst is in het onderwijs is de oplossingsgerichte gespreksmethodiek (Cauffman, van Dijk, 2010). De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een positieve methodiek die binnen korte termijn zorgt voor het behalen van doelen.

In het eerste hoofdstuk wordt de oplossingsgerichte gespreksmethodiek uitgelegd. Aan bod komt het fundament van oplossingsgericht werken, de toepassingen binnen het onderwijs en de oplossingsgerichte technieken. Vanuit de aanleiding en het theoretisch kader wordt in hoofdstuk 2 de onderzoeksvraag, de deelvragen en de hypothese gevormd. In hoofdstuk 3 worden de methodes die gebruikt zijn om het onderzoek uit te voeren besproken. De voor- en nadelen van de methodes wordt uiteengezet. Hoofdstuk 4 geeft in een samenvatting een weergave van de resultaten. Door een analyse van de resultaten wordt in hoofdstuk 5 de conclusie op de onderzoeksvraag geformuleerd. In hoofdstuk 5 komen ook aanbevelingen voor nieuwe onderzoeksmogelijkheden aan bod. In het laatste hoofdstuk wordt terug gekeken op de voortgang en de uitvoering van het onderzoek.

Hoofdstuk 2: Het theoretische kader

2.1. Het fundament van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een manier om een persoon te laten omgaan met problemen en doelen waarbij hij de vaardigheden die hij eerder heeft gebruikt toepast. De benadering die wordt gebruikt is ontwikkeld in de jaren 1970 en 1980 door S. Shazer en I.K. Berg. Zij noemden deze benadering de *solution focused approach*. De methode richt zich op het onderkennen van het probleem, het formuleren van een doel, uitzoeken wat werkt om het doel te bereiken en het uitvoeren van deze vaardigheden. De gesprekken zijn van positieve aard en de mens wordt als competent beschouwd om zelf oplossingen te vinden voor zijn/haar probleem. De persoon kan zelf het doel vaststellen en beschikt over de kwaliteiten om het doel te kunnen behalen.

Volgens C. Visser (2009) heeft ieder mens behoefte aan verandering. De behoefte komt voort uit een probleem. Het leven bestaat uit problemen. Een probleem kan gezien worden als de aanwezigheid van iets negatiefs of de afwezigheid van iets positiefs. Natuurlijk kan een probleem erg lastig zijn. Een probleem heeft echter ook een nuttige functie. Ze zetten ons in beweging. Doordat een probleem vervelend aanvoelt helpt het ons om te veranderen en ons aan te passen. Het ervaren en onderkennen van een probleem kan ons helpen om gemotiveerd te raken voor verandering. Bij oplossingsgericht werken ga je ervan uit dat mensen een natuurlijk verlangen naar verandering hebben.

Er zijn drie psychologische voordelen van oplossingsgericht werken. Door de nadruk te leggen op het positieve biedt de oplossingsgerichte gespreksmethodiek mensen perspectief. Doordat iemand aandacht heeft voor wat eerder heeft gewerkt krijgen zij vertrouwen dat zij successen kunnen behalen. Er worden kleine stappen gezet, waardoor mensen het gevoel van invloed en controle hebben. Met de oplossingsgerichte benadering is het vaak mogelijk om doelen op een betere, snellere en prettigere manier te bereiken. (C. Visser, 2009).

De methodiek gebruikt interne oplossingen die zijn gebaseerd op eerdere successen en die bij voorgaande toepassingen effectief bleken te zijn. Wanneer er een probleem wordt ervaren zijn er altijd momenten waarop het probleem minder dominant aanwezig is. Hier ligt een sleutel tot succes. Op deze momenten zetten mensen vaardigheden in die zij bewust kunnen gaan inzetten om hun doelen te behalen. (C. Visser, 2009).

2.2 Toepassingen van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het onderwijs

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is ontwikkeld voor mensen die in de psychotherapie werken. Docenten zijn geen therapeuten, maar werken vaak wel vanuit een handelingsplan of vanuit problemen die leerlingen of de docent zelf ervaren. (C. Visser, 2009).

Als docent is het je opdracht om een heleboel inhoudelijke kennis over te brengen en wel op een dergelijke manier dat je de leergierigheid van je leerlingen maximaal stimuleert. Maar hoezeer je ook je best doet, je kunt niet de plaats van je leerling innemen. Om je doel te bereiken moet je wegen vinden om de leerling aan het werk te krijgen. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is hiervoor een goede tool. Bij deze methode laat je de leerling zoveel mogelijk zelf werken. Hiermee vervul je je taak de ander te helpen zichzelf te helpen. In het onderwijs kom je nou eenmaal problemen tegen die niets met het lesgeven te maken hebben, maar vooral met het feit dat je met mensen werkt. Vele mensen in het onderwijs zijn alleen maar onderlegd met een paar inleidende gespreks cursussen. (Cauffman, Dijk, van, 2010)

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek kan een coach of mentor helpen door toepasbare hulpmiddelen aan te reiken die helpen bij de begeleiding van de leerling. De methodiek is eenvoudig van aard en helpt om de doelen die een leerling stelt te behalen. Je kunt de gesprekken met leerlingen vanuit een oplossingsgerichte grondhouding aansturen. Als iets niet werkt, leer ervan en doe iets anders. Als iets wel of beter werkt, doe er meer van en als iets blijkt te werken, leer het aan iemand anders. Deze regels zijn voor een leerling van belang tijdens zijn schoolloopbaan en kunnen van pas komen in hun latere werk- en privéleven. Deze regels lijken zo simpel, maar om je eraan te houden is lastig. (C. Visser, 2009).

Oprichtster van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek Insoo Kim Berg (2004) heeft ook gekeken naar de effecten van de methodiek op scholen. De Garza Independence High School in Austin Texas die werkt met deze methodiek. De leerlingen sturen hun eigen leren aan. De docenten worden facilitators genoemd. Zij begeleiden de leerlingen op hun leer- en ontwikkelingsproces. De school heeft een hoge veiligheid en de leerlingen behalen goede resultaten. Op Fort Lauderdale in Florida werken de docenten met scores. Aan de hand van deze scores wordt de gespreksmethodiek ingezet. Sinds zij deze methodiek gebruiken zijn de disciplinaire maatregelen verminderd. Volgens Insoo Kim Berg begint de school vaak bij de counselor, de methodiek verspreid zich vervolgens over de school verspreid. (C. Visser, 2009).

Sue Young (2004) begeleid scholen in hun pestbeleid door de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in te zetten. In haar onderzoek in 1998 (n=50) was in 80% van de

gevallen direct succes geboekt. In 14% van de gevallen waren vijf gesprekken nodig om het doel te behalen. De overige 6% was er verbetering zichtbaar, maar was het resultaat niet na alle tevredenheid behaald. (C. Visser, 2009).

Onderzoek van Aronson et. al. (2002) laat zien dat bij zowel goed presterende scholen als laag presterende scholen een oplossingsgerichte aanpak de cijfers en motivatie van studenten verhoogd. De oplossingsgerichte aanpak in het onderzoek van Aronson maakte gebruik van de groeimindset (C. Dweck, 2009). De groeimindset is een andere manier van kijken, waarbij je gelooft dat je je talent en vermogens kunt ontwikkelen door passie, opleiding en volharding. Het gaat om een toewijding aan leren, geïnformeerde risico's nemen en het leren van je resultaten, je omringen met mensen die je uitdagen om te groeien, eerlijk kijken naar je tekortkomingen en zoeken naar manieren om ze te verbeteren. (C. Dweck, 2009). Volgens C. Dweck (2009) kunnen studenten door de groeimindset de manier waarop hun hersenen zich ontwikkelen aansturen. De student zal meer betrokken raken bij het leerproces. Door een groeimindset workshop aan te bieden aan studenten toonde C. Dweck (2009) aan dat de leerlingen na een groeimindset workshop anders en effectiever studeerden. Ze begonnen ruim van tevoren en hielden zichzelf verantwoordelijk voor het leerproces. De docent werd vanaf dat moment gezien als een hulpbron.

2.3. Oplossingsgerichte gesprekstechnieken

2.3.1 Het zevenstappenmodel (Visser, 2009, Kaufmann & van Dijk, 2010).

Het zevenstappenmodel bevat zeven stappen die een persoon vaak doorloopt als er verandering plaatsvindt. De zeven stappen uit het model zijn:

- Verhelderen van de veranderbehoefte
- Definiëren van de gewenste toestand
- Vaststellen van het platform
- Analyseren van eerder succes
- Eén stapje vooruit zetten
- Vooruitgang monitoren
- Vaststellen van de verdere veranderbehoefte

Ik ga hieronder iedere stap kort bespreken.

De veranderbehoefte verhelderen.

Wanneer een persoon behoefte heeft aan verandering, is er vrijwel altijd een probleem dat die veranderbehoefte opwekt. De eerste stap is dan vaak de veranderbehoefte verduidelijken. De problemen verhelderen is vaak de sleutel tot het expliciet maken van de veranderbehoefte.

De gewenste toestand definiëren

De tweede stap is het stellen van een concreet doel. De vraag die hierbij gesteld wordt is: Hoe wil je dat dingen anders zijn?

Het platform vaststellen

De derde stap is vaak het vaststellen van het platform. Het platform is de huidige situatie. De leerling kijkt hierbij naar wat er al is en wat hij al heeft bereikt. De vragen die in deze fase worden gesteld zijn positief en constructief. Het vaststellen van het platform helpt om in te zien dat sommige dingen nu al zijn bereikt en hoe dat is gebeurd. Dit helpt om vertrouwen, optimisme en hoop te geven.

Eerdere successen vaststellen

De volgende stap is het zoeken naar situaties waarin de gewenste toestand (deels) heeft plaatsgevonden. Deze situaties worden geïdentificeerd en geanalyseerd. De leerling kijkt naar zijn rol in deze situaties en naar wat er anders is in deze situatie. Er wordt een duidelijk en specifiek plaatje gemaakt van zaken die hebben geholpen.

Eén stapje vooruit zetten

De leerling gaat bij deze stap voortbouwen op eerdere successen. Er wordt eerst gekeken welke eerdere successen van belang zijn voor het huidige probleem. Er worden kleine stappen genomen om het succes uit het verleden te verbinden met successen die in de toekomst worden behaald. De stap wordt gezien als een experiment. Je weet immers nooit of de stap tot succes zal leiden. (Visser, 2009).

Voortuitgang monitoren

De voortuitgang kan gemonitord worden door zich af te vragen wat er beter gaat. Het doel van deze stap is bewustwording creëren bij de leerling. Het monitoren geeft ook vertrouwen en motivatie in de voortuitgang.

De verdere behoefte vaststellen

De laatste stap is vaststellen of er nog een veranderbehoefte is. Als dit het geval is kun je terug gaan naar stap 1, 2, 3 of 4.

2.3.2 Aanvullende technieken

Tijdens het doorlopen van het zevenstappenmodel kun je gebruik maken van aanvullende gesprekstechnieken. Hieronder beschrijf ik een aantal bruikbare gesprekstechnieken voor de oplossingsgerichte gespreksmethodiek.

De wondervraag

De wondervraag (Norman et. al., 1996) heeft een vraag ontwikkeld waarbij de persoon tot in detail de situatie beschrijft die voortkomt uit een wonder. De kracht van de vraag is dat de persoon heel snel van het probleem naar de toekomst verschuift. De vraag gaat als volgt:

Mag ik je een vreemde vraag stellen? Stel dat nadat wij ons gesprek beëindigen, jij naar huis gaat en je dag afmaakt. Je gaat 's avonds naar bed. Terwijl je slaapt gebeurt er een wonder en al je problemen verdwijnen. Jij weet dit echter niet, omdat je slaapt. Als je morgen wakker wordt, wat zullen dan de eerste dingen zijn waaraan je merkt dat het wonder heeft plaatsgevonden?

Deze vraag zou ook aan de leerling gesteld kunnen worden. De leerling wordt langzaam de vraag ingeleid. De introductie zorgt voor een Yes-set (Erikson, 1980). Het doel is om de leerling zich open te laten stellen voor het beantwoorden van een ongewone vraag. Als de leerling na de vraag zegt: 'Ik weet het niet' blijf je stil, waardoor de leerling vaak wel gaat praten. Soms geeft de leerling een antwoord die niets te maken heeft met zijn eigen gedrag of een wonder dat nooit zal plaatsvinden. Je kunt hierop reageren met een glimlach en een vervolgvraag stellen die de leerling leidt naar een wonder die in hem zelf plaats vindt. De wondervraag geeft vaak een sterk effect en zorgt vaak voor een positieve kettingreactie. (Visser, 2009).

De vlieg op de muur vraag

Direct na het antwoord op de wondervraag kun je de vlieg op de muur vraag stellen aan de leerling. Je dwingt de leerling hiermee een helicopterview positie in te nemen. Je stelt de leerling de vraag: Als jij een vlieg op de muur in was. Wat zou je dan zien?

De kans dat de leerling positieve uitzonderingen vindt is dan groter. Hierna kun je kijken welke positieve veranderingen al onbewust worden ingezet. (Visser, 2009).

De copingvraag

Coping betekent de manier waarop mensen met hun problemen omgaan. Dit noemen we ook wel het emotioneel verwerkingsvermogen. De copingvraag (Cauffmann & van Dijk, 2010) richt de aandacht van de leerling op de manier waarop hij/zij het voor elkaar krijgt om de situatie vol te houden. Je kunt dit doen door de leerling indirect te complimenteren. Bij een indirect compliment daag je door middel van vragen de leerling uit tot het complimenteren van zichzelf. Je laat hem/haar nadenken over hoe hij/zij het volhoudt en wat helpt om het vol te houden.

EARS

Bergen haar collega's (2002) hebben het letterwoord EARS bedacht. Hierin komt de basis van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek naar voren.

De E staat voor eliciting ofwel het ontdekken van de uitzondering. De leerling denkt na over wat er goed/beter gaat. De A staat voor amplifying ofwel het uitvergroten van de details. Zaken die goed gingen ga je tot in detail uitwerken en beschrijven. De R staat voor reinforcing ofwel het versterken van het succes door het nauwgezet te exploreren en te prijzen. Je geeft veel complimenten en laat de leerling inzien hoe hij/zij het voor elkaar heeft gekregen. De S staat voor start again. De cyclus begint weer opnieuw. Je kijkt wederom wat er beter ging. (Jong, de, Berg, 2001).

Krachtbronnen

Een krachtbron kan alles zijn wat op een constructieve manier kan worden aangewend om een probleem op te lossen. Krachtbronnen zijn hierdoor zaken waarop je een ander kunt complimenteren. (Visser, 2009).

Docenten en mentoren zijn vaak geneigd krachtig te handelen als het moet. Dit kan echter ook een valkuil zijn. Je zult als docent/mentor ook soms gebruik moeten maken van de kracht van stilte. Soms duurt het even voordat de ander een antwoord kan geven. Geef de leerling de ruimte en tijd om een antwoord op de vraag te formuleren en uit te spreken. (Visser, 2009).

2.3.3 Hulpmiddelen

Schaalvragen

Een schaal is eenvoudig en makkelijk te gebruiken. Veel kenmerken van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek komen in een schaalvraag (Visser, 2009) terug. De schaaltechniek is als volgt opgebouwd:

- Uitleg over de schaal. De coach legt uit dat 0 staat voor een situatie waarin het probleem het ergst was en 10 geeft de gewenste situatie weer.
- Vragen om de score. De coach vraagt aan de leerling op welke positie hij zich nu bevindt. De coach geeft hierin geen oordeel en stuurt niet.
- Inzoomen op wat er al bereikt is. Hoe is de leerling tot dit cijfer gekomen? De coach richt zich hierbij op wat er al is.
- Visualiseren van de gewenste toestand. De coach vraagt de leerling hoe een hoger cijfer op de schaal eruit zal zien.
- Uitnodigen tot een kleine stap vooruit. (Visser, 2009).

Er zijn meerdere schalen die nuttig kunnen zijn bij het realiseren van veranderingen. De successchaal is de meest gebruikte schaal. Deze schaal maakt het doel concreet en geeft

aan wat er bereikt is. Vanuit hier kan de leerling doorwerken naar het doel. De motivatieschaal gebruik je om de motivatie om een doel te bereiken te bespreken en te versterken.

Bij de zelfvertrouwen schaal geeft de leerling aan hoeveel vertrouwen hij heeft in het bereiken van het doel.

De zelfstandigheidschaal staat voor de hulp die een leerling nodig acht bij het behalen van het doel. (Visser, 2009).

Er zijn vier belangrijke effecten van de schalen (Szabó, 2003):

- Schalen geven hoop en vertrouwen, doordat ze verwijzen naar wat er is bereikt.
- Schalen maken de grijstinten zichtbaar, waardoor subtiele verschillen te identificeren zijn.
- Schalen kunnen helpen om de leerling te concentreren op kleine stappen.
- Schalen helpen de gewenste toestand te definiëren.

Complimenten geven

Een andere techniek die vaak wordt gebruikt bij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek zijn complimenten geven. Complimenten zijn waarschijnlijk het meest onderschatte sociale instrument die wij tot onze beschikking hebben. Een goedgeplaatst en gemeend compliment is een vorm van feedback die de leerling kan helpen om bewust te worden van welke gedragingen effectief zijn. Daarnaast geef je de leerling ook aandacht en laat je hiermee zien dat je om de leerling geeft. (Visser, 2009).

O'Connol (1998) zegt over complimenten: 'Echte complimenten, in tegenstelling tot manipulatieve vleierijen, helpen om mensen te motiveren; vooral degenen met een lange geschiedenis van mislukkingen en isolement. Wij hebben allemaal ooit wel eens ervaren hoeveel moed een onverwacht compliment kan geven.'

Complimenten kunnen helpen om:

- Overeenstemming te bereiken over existentiële keuzes
- Een brug te slaan tussen de problemen en het gezonde verleden
- Een brug slaan ten aanzien van de doelstelling
- Een yes-set creëren

Effectief complimenteren doe je door te kijken welke gedragingen wijzen op voortuitgang. Je kunt dan direct complimenteren ('Goed gedaan') of indirect complimenteren. Indirecte complimenten zijn uitnodigingen aan de ander om zichzelf te complimenteren met wat hij/zij heeft bereikt.

Een goede manier om effectieve complimenten te beschrijven is het complimenten-ABC (Visser, 2009).

A	Accuracy	Het compliment moet accuraat zijn om te verwijzen naar iets wat echt gebeurd is, iets wat de ander echt heeft gedaan en de moeite waard is om te complimenteren.
B	Believable	Het compliment moet geen overdrijving zijn, maar realistisch beschrijven wat er gebeurd is.
C	Constructive	Het compliment moet verwijzen naar wat de persoon wil bereiken en nuttig zijn voor het boeken van voortuitgang

Volgens Dweck (1998) zijn procesgerichte complimenten effectiever dan eigenschap complimenten. Bij procesgerichte complimenten prijs je iemand voor zijn goede inspanning. Bij eigenschap complimenten complimenteer je iemand om een eigenschap of kwaliteit. Bij een eigenschap compliment loop je het risico dat iemand het gevoel heeft een 'plakkertje' te krijgen. Dit idee geeft een 'fixed mindset' ofwel de eigenschap is een vaststaand iets. Procesgerichte complimenten hebben deze nadelen echter niet. Een procesgericht compliment roept een 'groeimindset' bij iemand op. Kinderen die regelmatig procescomplimenten krijgen blijken meer volharding op te brengen, minder defensief en meer leergierig te reageren bij tegenvallende resultaten. Ze blijken graag uitdagingen aan te gaan en presteren uiteindelijk beter.

Successen vieren

Als er een (sub)doel is bereikt moet dit gevierd worden. Het is een goed moment om dit punt te markeren. De toekomst zal anders zijn als voor de mijlpaal. Er is een kans op een terugval. Een mijlpaal kan van grote waarde zijn om op terug te vallen wanneer het even iets minder goed gaat. Je kunt van tevoren afspreken hoe je het succes zult vieren. Als een mijlpaal met meerdere mensen wordt gevierd krijgt hij meer waarde.

Continueren

Bij continueren (Shazer, de, 1985) ga je met de leerling kijken naar wat er goed gaat. De leerling gaat kijken naar wat hij wil behouden, op persoonlijk vlak, in de klas, op school enz. Je gaat uit van wat de leerling zeker niet zou willen veranderen. Leerlingen lopen vaak tegen veel problemen aan. Er wordt echter weinig gesproken over krachtbronnen. Niks goed bestaat namelijk niet. Laat de leerling gedurende een week iedere dag iets opschrijven dat hij/zij wil behouden in zijn leven. Ga in een vervolgesprek hier op verder. (C. Visser, 2009).

De magische vijf minuten

Bij sommige leerlingen loopt het thuis niet altijd even lekker. Ouders kunnen dan de magische vijf minuten (Cauffman & van Dijk, 2010) invoeren. De magische vijf minuten zijn heel eenvoudig. Ongeacht hoe de leerling zich die dag heeft gedragen, zijn er iedere dag 5 minuten waarop de leerling expliciet positieve aandacht krijgt. Dit kan zijn in de vorm van praten, samen iets doen, een spelletje spelen enz. Het staat de ouders vrij om de tijdsduur naar wens te verlengen. Dit moment levert empathische attentie op. Een variant hierop zou een grote verantwoordelijkheid kunnen zijn. De leerling krijgt met regelmaat thuis een opdracht die verantwoordelijkheidsbesef vraagt. Dit kan bijvoorbeeld boodschappen doen of koken zijn. Dit kan een negatieve gewoontespiraal doorbreken.

Vragenlijsten

Bijlage 1 bevatten verschillende vragen die gebruikt kunnen worden bij oplossingsgerichte gesprekken met leerlingen.

2.3.4 Nog niet klaar voor verandering

Het zevenstappenmodel en de aanvullende technieken kunnen worden gebruikt als de leerling klaar is voor verandering. Echter hebben leerlingen een probleem, maar ervaren zij dit nog niet zo. Als je in gesprek gaat met de leerling kunnen er drie interactiesoorten plaatsvinden (Visser, 2009):

- Bezoekertypisch: De leerling heeft weinig belangstelling voor het gesprek.
- Klaagtypisch: De leerling is geïnteresseerd in het gesprek, maar klaagt veel en lijkt zich hulpeloos te voelen.
- Klanttypisch: De leerling is geïnteresseerd in de hulp die jij kunt bieden om zijn/haar doel te bereiken.

Nuttige interventies bij de verschillende interacties (Visser, 2009):

Interactietype en aandachtspunten

Bezoekerstypische interactie:

- Samenwerkingsrelatie
- Nut van het gesprek
- Rolverheldering

Nuttige interventies

- Besteed aandacht aan de reden voor het gesprek.
- Toon waardering voor het feit dat het gesprek plaats kan vinden.
- Verken en respecteer de perceptie van de

Klaagtypische interactie:

- Samenwerking
- Probleemonderkenning
- Expliciteren van de veranderbehoefte
- Definiëren van de gewenste toestand

Klanttypische interactie:

- Beschrijven van de beoogde resultaten
- Vaststellen van het platform
- Herkennen en analyseren van eerdere successen
- Een kleine stap vooruit
- Monitoren van voortuitgang

leerling.

-Kom erachter wat de leerling verwacht van het gesprek.

-Kom erachter wat het gesprek voor de leerling nuttig kan maken.

-Toon begrip. Erken en accepteer wat de leerling naar voren brengt.

-Onderken het probleem en kom erachter hoe het een probleem vormt om de veranderbehoefte te expliciteren.

-Wanneer de klant vindt dat het probleem voldoende is besproken, ga dan over naar het definiëren van de gewenste toestand: 'Hoe zou je willen dat de situatie wordt?'

-Wat gaat er al goed?

-Wat is er al bereikt?

-Wat zal er anders zijn wanneer het probleem verdwenen is? Hoe merk je dit dan?

-Wanneer ging het al beter? Wat was er toen anders? Hoe heb jij dat voor elkaar gekregen?

-Wat zou een kleine stap vooruit zijn?

Zie weerstand als samenwerking

Soms draag je adviezen aan waarvan de leerling zegt dat hij/zij er niets mee kan. Dit kan je tot wanhoop drijven. Als je de weerstand opmerkt kun je dit benoemen en vragen wat de leerling een betere aanpak zou vinden. De leerling krijgt hierbij het gevoel serieus genomen te worden. Daarnaast zorgt dit ervoor dat de leerling zich beter kan uitdrukken. Het kan namelijk zijn dat je te snel voor hem/haar gaat. De leerling krijgt ook de kans de mogelijkheid om de aanpak te wijzigen en hierdoor effectiever te laten zijn. (Visser, 2009).

Hoofdstuk 3: Onderzoeksvraag en de hypothese

3.1 Onderzoeksvraag en deelvragen

3.1.1 Onderzoeksvraag

Welk effect heeft de oplossingsgerichte gespreksmethodiek op de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen van de leerlingen van de MBO opleiding paraveterinair op het AOC-oost in Enschede?

3.1.2 Deelvragen

-Welk effect heeft een intakegesprek en een evaluatiegesprek op het ontwikkelingsproces van de vaardigheden van de leerling om nu en in de toekomst de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen?

- Welk effect hebben de oplossingsgerichte gesprekstechnieken tijdens de gesprekken met de leerling op het ontwikkelingsproces om de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen?

Op welke manier ervaren leerlingen de oplossingsgerichte gespreksmethodiek met betrekking tot de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen?

3.2 Hypothese

Ik merk in mijn dagelijkse werk dat een positieve insteek motivatie oplevert bij leerlingen. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek heeft een positieve insteek en zal daarom ook motivatie bij leerlingen moeten opleveren. Motivatie is een gevoel dat iemand aanzet tot het beginnen en afmaken van een bepaalde taak. Motivatie kan iemand aanzetten tot een verandering in zichzelf en drijft een individu tot bepaalde gedragingen. Een goede motivatie kan dus leiden tot een verandering, waardoor de leerling zijn persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen kan behalen.

De school is de plek waar je als docent de ontwikkeling van een leerling kan vormgeven. De leerling heeft hierin zelf de belangrijkste rol. Een leerling zal moeten inzien dat problemen die hij nu en later in zijn leven zelf zou kunnen oplossen. Het voordeel van een probleem is dat een probleem geen probleem is als er geen oplossing voor zou bestaan. De problemen die

leerlingen tegenkomen zijn allemaal verschillend. Echter een goede gespreksmethodiek zal in iedere situatie moeten werken, ongeacht het probleem.

Als coach/mentor coach je je leerling. Je helpt ze door sturing hun probleem op te lossen. Je helpt hen in het aanvaarden van hun eigen verantwoordelijkheden en opent daarbij hun ogen om te kijken naar hun eigen mogelijkheden (Visser, 2009). De oplossingsgerichte gespreksmethodiek lijkt een goede methodiek om de leerling te ondersteunen in hun weg naar zelfstandigheid in het oplossen van problemen die zij tegenkomen in hun leven.

Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat een oplossingsgerichte aanpak binnen het onderwijs goed kan werken (Visser, 2009, Cauffmann & van Dijk, 2010). In al deze onderzoeken werden de doelen van leerlingen/studenten op korte termijn (gedeeltelijk) behaald. Geen enkel onderzoek laat zien dat doelen niet zijn behaald. Ervaringen van mensen uit het onderwijs in Nederland laten ook goede resultaten zien op het gebied van oplossingsgericht werken in het onderwijs (Wulp, 2008; Gooijaarts, 2009, Dolan, 2012).

Mijn onderzoek gaat over het gebruik van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek tijdens het coachen in het groene onderwijs. Er zijn vele onderzoeken gedaan naar oplossingsgericht werken in Amerika bij vele verschillende studentgroepen (Visser, 2009). De groepen varieerden van gepeste middelbare scholieren tot universitaire studenten. De onderzoeksresultaten lieten goede resultaten zien. Een aantal van de onderzoeken kunt u teruglezen in hoofdstuk 1.2. In Nederland wordt oplossingsgericht werken al gebruikt. Volgens Cauffmann en van Dijk (2010) kan oplossingsgericht werken de docent helpen het leerrendement vanuit een prettige werksfeer te verhogen.

Gezien de goede onderzoeksresultaten die in Amerika zijn behaald en de positieve ervaringen van onderwijsmedewerkers in Nederland denk ik dat de leerling door middel van oplossingsgericht werken goede en snelle resultaten kan behalen in zijn leer- en persoonlijke ontwikkeling.

Hoofdstuk 4: Methode van het onderzoek

4.1 Het onderzoek

Ik ga een gericht praktijkonderzoek uitvoeren op het AOC-oost in Enschede, opleiding paraveterinair. Mijn praktijkonderzoek is een kwalitatief meervoudige gevalsstudie die ik uitvoer bij 6 leerlingen in de eerste, derde en vierde klas van de opleiding paraveterinair. Ik ga de oplossingsgerichte gespreksmethodiek gedurende 6 weken inzetten tijdens de coachgesprekken met deze 6 leerlingen. Hiervoor gebruik ik de gespreksformulieren die terug te vinden zijn in de bijlage. Tijdens de gesprekken wordt de 7 stappendans voor zover mogelijk doorlopen. Tijdens de gesprekken houd ik op de gespreksformulieren bij wat er wordt besproken in het gesprek. De gegevens van de gespreksformulieren verzamel ik en geef ik op een samenvattende manier weer in het onderzoeksverslag. De gegevens analyseer ik, waardoor ik de onderzoeksvraag en de deelvragen kan beantwoorden. Tevens laat ik de leerlingen de enquête uit de bijlage invullen om een conclusie te kunnen formuleren over de ervaring van de leerlingen over de oplossingsgerichte gespreksmethodiek.

Om de veiligheid van de leerling te waarborgen geef ik in het onderzoeksverslag alleen een samenvatting van de gesprekken die van de leerling gedeeld mogen worden. Mocht er informatie in de gespreksformulieren missen geef ik dit in mijn onderzoeksverslag aan.

4.2 De doelgroep

Ik voer mijn onderzoek uit op het AOC-oost in Enschede bij de opleiding paraveterinair. De opleiding paraveterinair is een niveau 4 opleiding die bestaat uit 4 jaar. Ik gebruik voor mijn onderzoek 6 leerlingen van het eerste, derde en vierde jaar van de opleiding paraveterinair. In Enschede ben ik coach van 22 leerlingen uit de eerste, derde en vierde klas in de leeftijdsgroep van 16 tot en met 21 jaar. Door middel van coachgesprekken weet ik dat de 6 leerlingen die ik voor het onderzoek gebruik allemaal tegen een probleem aanlopen. De problemen die deze leerlingen ervaren zijn zeer uiteenlopend. Eén leerling vindt zelf dat zij geen probleem heeft echter blijkt in de praktijk dat zij wel een verandering door zal moeten maken om later het beroep uit te kunnen voeren.

Ik heb in het verleden zelf doelen opgesteld om met deze leerlingen te behalen. Sommige leerlingen hebben zelf (on)bewust een doel die zij willen behalen. De gestelde doelen uit het verleden zijn nog niet naar alle tevredenheid behaald. Het is echter wel belangrijk dat deze

leerlingen op een gemotiveerde manier een oplossing vinden voor het probleem waar zij tegenaan lopen.

De 6 leerlingen zitten allen op de opleiding paraveterinair. Alle 6 leerlingen zijn vrouwelijk. 3 van deze leerlingen zitten in de eerst klas, 2 leerlingen in de derde klas en 1 leerling in de vierde klas. Ik leg van tevoren uit dat zij deelnemen aan mijn onderzoek. De gesprekken zullen met hun toestemming worden opgeschreven. Zij krijgen de gespreksformulieren te zien en met hun toestemming in de bijlagen toegevoegd. Dit kan betekenen dat er vertrouwelijke informatie mist in de gespreksformulieren. Ik vind echter de vertrouwensband met mijn leerlingen het belangrijkste en ik wil dat zij zich veilig voelen in de gesprekken die zij met mij voeren. In de discussie aan het eind van mijn verslag zal ik vermelden of er informatie mist en welke invloed dit heeft op de onderzoeksresultaten. Om de veiligheid van de leerlingen te waarborgen krijgen zij allemaal een nummer van 1 tot 6. Op deze manier is niet te herleiden wie wat heeft gezegd.

4.3 De onderzoeksinstrumenten

Om antwoord te kunnen geven op mijn deelvragen en mijn onderzoeksvraag ga ik gesprekken voeren met de leerlingen. Hiervoor heb ik onderzoeksinstrumenten ontworpen. De onderzoeksinstrumenten moeten de persoonlijke leer- en ontwikkelingslijn van de leerling weergeven, zodat ik kan zien welk effect de oplossingsgerichte gespreksmethodiek heeft op de 6 leerlingen binnen een periode van zes weken. Tijdens deze gesprekken vul ik de verschillende formulieren in. Door de ingevulde formulieren te analyseren kan een conclusie formuleren over het effect van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het groene onderwijs in Enschede.

4.3.1 De gesprekscyclus

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek doorloopt vaak zeven stappen. Dit kunt u teruglezen in hoofdstuk 1 het theoretisch kader. Tijdens de gesprekken ga ik met de leerling deze zeven stappen doorlopen. Echter zullen sommige stappen herhaald worden en staan de stappen soms in een andere volgorde. Mijn onderzoek vindt gedurende 6 weken plaats. Ik heb eerst voor deze 6 weken een gesprekscyclus bedacht. De eerste week vindt de intake plaats. Het intakegesprek wordt door de vier opeenvolgende weken vervolgd in vervolggesprekken. Aan het eind vindt een evaluatie plaats. Hieronder staat de gesprekscyclus uitgebreider beschreven.

4.3.2 Het intakegesprek

Mijn gesprekken bestaan uit een cyclus. Ik heb eerst een intakegesprek met de leerling waarin de probleemstelling en het doel duidelijk worden. Bij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek werk je toe naar een doel. Dit doel wordt door de leerling zelf geformuleerd. Het probleem formuleer ik samen met de leerling. Sommige leerlingen hebben problemen zonder dat zij dit als dusdanig ervaren. In de toekomst zullen zij hier echter wel tegenaan lopen. Tijdens het intakegesprek doorloop ik de volgende drie stappen met de leerling:

-Stap 1 Verhelderen van de veranderbehoefte

-Stap 2 Definiëren van de gewenste toestand

-Stap 3 Het vaststellen van het platform

Ik heb per week een half uur de tijd per leerling. Ik schat in dat ik met de eerste drie stappen een half uur bezig ben.

Aan de hand van deze stappen heb ik kopjes vorm gegeven op het intakeformulier.

Hieronder staan de kopjes uitgelegd:

-Context: Voor de lezer van mijn verslag is het belangrijk dat hij/zij de context van de leerling in de grote lijnen kent. In de context beschrijf ik de algemene kenmerken van de leerling: de leeftijd, de klas, de thuissituatie en de woonplaats.

-Verheldering van het probleem: Ik beschrijf hier samen met de leerling het probleem waar zij tegen aanloopt. Aan de hand hiervan kunnen we verder naar het volgende kopje.

-Schetsen van het toekomstbeeld: De leerling vertelt tijdens dit moment van het gesprek naar welke situatie zij toe wil werken. Ofwel hoe de toekomst eruit moet zien als het probleem is opgelost.

-Vaststellen van de hulpvraag en het doel: De toekomst kan weergegeven worden in een doel die de leerling wil bereiken. Het kan zijn dat hier meerdere doelen staan.

-Vaststellen van het platform: Het platform bestaat uit de huidige situatie. Ik kijk hier samen met de leerling niet naar het probleem, maar naar alles wat al heel erg goed gaat. Ook kunnen hier eventuele successen uit het verleden worden genoteerd.

Voor het intakegesprek heb ik een intakeformulier ontwikkeld. Deze gespreksmethodiek is nieuw voor mij. Het intakeformulier geeft de onderwerpen die bij het intakegesprek aan bod

moeten komen op goede volgorde weer. Dit geeft een format waarbinnen het gesprek plaats kan vinden. Op het intakeformulier wordt de probleemstelling beschreven. Aan de hand van de probleemstelling wordt de hulpvraag geformuleerd. Bij de hulpvraag wordt een doel geformuleerd. De leerling werkt na het geformuleerde doel toe. Het doel moet haalbaar zijn en concreet beschreven. De leerlingen zijn gewend te werken met de SMART methode. De SMART methode wordt dan ook ingezet om een concreet en haalbaar doel te formuleren. Het intakeformulier kan bij de eindevaluatie hulp bieden om te kijken of de vooraf gestelde doelen zijn behaald. Door het intakeformulier in de eindevaluatie te bespreken wordt de voortgang die is geboekt inzichtelijk gemaakt voor de leerling. In bijlage 2 heb ik het intakeformulier dat dient te worden gebruikt bij het intakegesprek toegevoegd. In bijlage 8 heb ik vragen toegevoegd die gesteld kunnen worden tijdens het intakegesprek. De vragen kunnen een hulpmiddel zijn voor het gesprek.

4.3.3 De vervolggesprekken

Tijdens de vervolggesprekken ga ik met de leerling aan het werk. Tijdens deze gesprekken doorloop ik met de leerling de volgende stappen:

- Stap 4: analyseren van eerder succes
- Stap 5: één stapje vooruit zetten
- Stap 6: Vooruitgang monitoren

De voortgang tijdens de vervolggesprekken noteer ik op een gespreksformulier. Aan de hand van deze stappen heb ik de volgende kopjes ontworpen:

- Analyse eerdere successen: Alle positieve zaken van de afgelopen week en eventueel positieve zaken bij een gelijknamig probleem uit het verleden worden hier genoteerd. Bij deze stap wordt er heel erg gekeken naar wat ging er goed, waarom ging het goed en wat was het gevoel hierbij.
- Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?: Bij een voorgaand gesprek zijn er eventuele stappen besproken en afgesproken. Dit kan bijvoorbeeld zijn: 'Ik ga een gesprek voeren met mijn ouders'. In dit onderdeel wordt genoteerd of deze stappen zijn genomen en wat dit heeft opgeleverd.

-Welke voortuitgang is er geboekt?: tijdens het gesprek en de week ervoor heeft een leerling voortuitgang geboekt. De voortuitgang wordt uitgebreid besproken en onder dit kopje genoteerd.

-Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?: hier bespreek ik met de leerling wat zij nog zou kunnen doen aankomende week om het probleem op te lossen. Hier komen afspraken/opdrachten uit voort die de leerling de aankomende week gaat uitproberen.

Tijdens de vier gesprekken die wekelijks plaatsvinden met de leerling worden de oplossingsgerichte gesprekstechnieken zoals deze staan beschreven in het theoretische kader ingezet. Een belangrijke techniek die ingezet wordt tijdens de gesprekken is de wondervraag. Het antwoord op de wondervraag geeft een basis om de leerling een positief toekomstbeeld te laten schetsen. Door verschillende oplossingsgerichte vragen te stellen kan de docent de leerling laten nadenken over eerder gebruikte strategieën en oplossingen voor het huidige probleem. In bijlage 2 heb ik het format voor de gesprekken toegevoegd. Dit format zorgt voor een basis van waaruit de gesprekken plaats kunnen vinden. In bijlage 8 zijn oplossingsgerichte vragen toegevoegd die gebruikt kunnen worden tijdens de gesprekken.

4.3.4 Het evaluatiegesprek

De gesprekscyclus eindigt in de zesde week met een evaluatiegesprek. Belangrijk in dit gesprek is of het doel dat we samen tijdens het intakegesprek hebben opgesteld is behaald. Voor het evaluatiegesprek heb ik een gespreksformulier ontworpen waarin de laatste stap van de zevenstappendans naar voren komt:

-Stap 7: vaststellen van de veranderbehoefte

Bij deze stap heb ik de volgende kopjes op het evaluatieformulier ontworpen:

-Het oorspronkelijke doel: om het gesprek makkelijk te kunnen starten heb ik hier bij iedere leerling het doel dat we tijdens het intakegesprek hebben geformuleerd ingevuld.

-In hoeverre is het doel behaald?: de leerling verteld tijdens het gesprek of zij haar doel heeft behaald. Het kan zijn dat het doel nog niet is behaald, maar dat de leerling al wel een heel eind in de goede richting is. Er komt hier daarom ook een doorlopend verhaal te staan.

-Is er een veranderbehoefte?: als een doel is behaald kan het zijn dat zich een nieuw probleem heeft aangedaan of een doel kan niet volledig behaald zijn. Er is dan een kans op een veranderbehoefte. Hier wordt kort en bondig het probleem uitgelegd.

-Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel: bij een veranderbehoefte wordt een nieuw doel opgesteld waar in volgende gesprekken weer aan gewerkt kan gaan worden.

Ik heb hier geen ruimte genoteerd om met het nieuwe doel aan de slag te gaan. Alles wat ik hier over zou opschrijven moet worden opgenomen als resultaten in mijn verslag. Het aan de slag gaan met een nieuw doel heeft niets te maken met de oorspronkelijke gesprekscyclus en heeft daarom geen toegevoegde waarde als resultaten. Mocht er een nieuw doel geconstateerd worden ga ik daar niet in het kader van mijn onderzoek mee aan de slag, maar ga ik er vanuit mijn werk als coach mee verder.

Het evaluatieformulier kunt u vinden in bijlage 2.

4.3.5 De leerling enquête

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek gaat ook over een positief en veilig gevoel en over het vertrouwen hebben in jezelf. Ik wil ook graag over het gevoel bij de leerling gegevens verzamelen. Ik heb ervoor gekozen om een enquête af te nemen bij de leerlingen die bestaat uit gesloten vragen. Door middel van gesloten vragen te stellen kan ik de gegevens makkelijker en gestructureerde verkrijgen. Ik kan namelijk geen interpretatie aan een gesloten vraag geven. Onderaan de enquête kunnen leerlingen nog wel eventuele tips en tops noteren die zij graag kwijt willen en misten op het formulier. In combinatie met het evaluatiegesprek kan ik zien of de doelen van de leerling zijn behaald. De leerling enquête kunt u vinden in bijlage 3.

4.4 De betrouwbaarheid

Ik voer mijn onderzoek maar bij zes leerlingen van het MBO, opleiding paraverterinair, uit. De conclusie vertelt iets over mijn zes leerlingen. Ik zou niet kunnen zeggen of de oplossingsgerichte gespreksmethodiek voor alle leerlingen zou kunnen werken. Mijn onderzoek moet gezien worden als een voorbereidend onderzoek op het oplossingsgericht werken in het onderwijs.

De resultaten die ik behaal met de gesprekken schrijf ik zo objectief mogelijk op. Ik zal vaak een samenvatting geven aan de leerling om te controleren of mijn interpretatie klopt. De leerling krijgt ook het gespreksformulier te zien. Zij kan dan kijken of de informatie klopt.

Mijn leerlingen weten dat zij meedoen aan mijn onderzoek. Ik werk vanuit vertrouwen met mijn leerlingen en vertrouwelijke problematiek werd in het verleden niet genoteerd voor anderen. Tijdens mijn onderzoek wordt deze problematiek ook niet vermeld. De

gesprekslijsten die ik normaal gesproken met hen invul komen in de klassenmap en soms in magister te staan waar ze beschikbaar zijn voor collega's. In de discussie zal ik weergeven of er informatie mist en of de missende informatie invloed kan hebben gehad op de conclusie.

Hoofdstuk 5: Resultaten

5.1 Het intakeformulier

In deze paragraaf wordt een korte samenvatting gegeven van de intakegesprekken per leerling. De volledig ingevulde intakeformulieren zijn terug te vinden in bijlage 5.

Leerling 1:

Leerling 1 heeft 27% afwezigheid. Zij heeft moeite met communiceren. Ze klaagt veel en heeft een negatieve houding. De bewijsstukken zijn onder niveau. De inzet tijdens de stage is tevens onder niveau. Positief is dat sinds januari 2014 zij geen uren meer heeft gemist op de stage. Zij heeft haar reflecties van de bewijsstukken verbeterd, waardoor ze in de richting van het niveau komt. Zij haalt haar toetsen in één keer voldoende en levert werk tijdig in. Zij heeft de volgende doelen geformuleerd bij haar probleem:

- Ik mis geen stage uren meer tot het einde van het schooljaar.
- Ik haal de gemiste stage uren in voor donderdag 5 juni.
- De bewijsstukken zijn op donderdag 5 juni voldoende.
- Geen gemiste lessen meer op school, vanwege bezoeken aan de fysiotherapie, artsen enz.
- Aan het einde van het schooljaar de PvB.
- Geen klachten meer krijgen over klagen. Al ben ik het er niet mee eens dat ik klaag.

Leerling 2:

Leerling 2 is een sensitief meisje. Thuis is er problematiek die zij zich erg aantrekt. Zij is weggelopen van huis. 's Avonds is zij wel weer thuis gekomen. Zij heeft een achterstand opgebouwd op school en is vaker ziek. Zij heeft nog geen stageplek voor volgend jaar. Zij ervaart depressieve gevoelens. De toetsen die zij maakt zijn voldoende. De stagebieder is enthousiast over haar. Ze heeft veel kennis en vaardigheden opgedaan op het bedrijf. De PvB moet zij dan ook kunnen halen. Zij heeft het volgende doel geformuleerd bij haar probleem:

- Voor het einde van het schooljaar is het portfolio af en zijn de achterstallige vakken ingehaald.

Leerling 3:

Leerling 3 vindt de opleiding niet meer leuk. De stage vindt zij verschrikkelijk. Ze wil graag een ander opleiding volgen, maar heeft geen idee wat. Zij heeft geen hobby's of passies. Het

is een leuke meid die goed binnen de klas past. Zij vraagt goed om hulp als zij dit nodig heeft. Zij heeft onderstaande doelen geformuleerd bij haar probleem:

- Help mij een opleiding te vinden die bij mij past voor het einde van het schooljaar.
- Help mij een andere stageplek te vinden die bij mij past voor de rest van het schooljaar.

Leerling 4:

Leerling 4 is bang dat zij teveel achterstand heeft opgelopen, waardoor zij de opleiding niet kan afronden. Dit levert paniekgevoelens en stress op. Zij doet het goed op stage en school. Ze weet wat ze wil en is in staat zelf haar opleiding te sturen. Het doel dat zij heeft geformuleerd is:

- Help mij mijn studie dit schooljaar af te ronden.

Leerling 5:

Leerling 5 loopt bij een praktijk die op een hele negatieve manier naar studenten communiceert. Zij heeft hier veel last van. Zij ervaart veel stress en voelt zich niet veilig op de stage. Stoppen met de stage is moeilijk, omdat er weinig stageplekken zijn. Ze loopt dan risico op studievertraging. Ze is een leuke meid. Mensen omschrijven haar als een doorzetter, klaagt nooit en gezellig. Haar stage geeft aan richting de coach dat zij het goed doet. Haar cijfers op school zijn allemaal voldoende. Ze heeft al een stageplek voor volgend jaar. Haar doelstelling is:

- Help mij deze stage goed af te ronden voor het einde van het schooljaar.
- Help mij om mij beter te laten voelen over mijn eigen kunnen. (door de coach geformuleerd, omdat de coach vindt dat haar zelfvertrouwen verminderd).

Leerling 6:

Leerling 6 heeft depressieverschijnselen nadat haar vriend het heeft uitgemaakt. Ze heeft veel moeite de leuke dingen in het leven te zien. Haar inzet voor school is hierdoor verminderd. Ze loopt het risico studievertraging op te lopen. Zij heeft een smalle bestaansbasis. Na doorvragen blijkt dat ze best in staat is een aantal positieve zaken in haar leven te benoemen. Haar hulpvraag is:

- Help mij me beter te voelen, zodat ik mijn studie kan vervolgen.

5.2 De gespreksformulieren

In deze paragraaf wordt een korte samenvatting van de gesprekken per leerling weergegeven. De volledig ingevulde gespreksformulieren zijn terug te vinden in bijlage 6.

Leerling 1:

Zij is gestopt bij de psycholoog. Haar ziekte uren zijn verminderd. Haar stagebieder geeft aan dat zij beter communiceert. Ze is erachter gekomen dat een verbeterde conditie haar kan helpen om een betere inzet te tonen op haar stage. De week erop had ze geen bewijsstukken bij zich. De computer was gecrasht. Ze had ze bijna af. Ondanks dat ze een gekneusde rib had is ze toch naar stage geweest. De week daarop had zij weer geen bewijsstukken mee. Ze was ze vergeten. Hoe dit opgelost kan worden kan ze niet bedenken. Ze heeft veel sturing nodig om een oplossing te bedenken. In het verleden heeft een agenda geholpen. 's Avonds zijn de bewijsstukken opgestuurd. Ze waren echter niet van het beoogde niveau. Volgens haar vraagt de coach teveel diepgang. Ze vraagt om een vragenlijstje die ze kan uitwerken. Zij maakt een vragenlijst en de coach kijkt hem na. Deze heeft zij niet opgestuurd. Ze vraagt om meer hulp, omdat ze zelf moeite heeft met zelf oplossingen verzinnen.

Leerling 2:

Ze is in gesprek gegaan met haar ouders. Dit heeft haar geholpen om zich beter te voelen. In de toekomst wil ze eerder in gesprek gaan om escalatie te voorkomen. Ze heeft de studie weer opgepakt. De week erop heeft ze naar oplossingen gezocht die haar volgend schooljaar kunnen helpen in de dierenartspraktijk om de problematiek van haar dyspraxie binnen de perken te houden. De derde week geeft zij zichzelf een 7 voor de inzet. Thuis gaat het goed en dit heeft een grote invloed op haar motivatie voor de studie. De laatste week geeft zij zichzelf een 5 voor de inzet. Docenten zetten druk op haar om het achterstallige werk in te halen. De druk zorgt ervoor dat zij veel minder gemotiveerd is. Inschrijven voor de toetsen kan zorgen voor een 6.

Leerling 3:

Zij is op zoek naar een nieuwe studie. Hiervoor heeft ze een gesprek aangevraagd met de decaan. Zij heeft een beroepskeuze test gemaakt. Deze test heeft haar geholpen te kijken naar opleidingen waar ze nog niet eerder aan had gedacht. Ze twijfelt of ze naar de ICT opleiding wil of de opleiding onderwijsassistent wil gaan volgen. Ze gaat een dagje meelopen op de basisschool om te kijken wat ze hiervan vindt. Ze was erg enthousiast over het dagje meelopen. Ze gaat de rest van het schooljaar bij de basisschool stage lopen. Ze gaat een dagje meelopen op de opleiding onderwijsassistente. De opleiding vond zij vreselijk. Meeloopdagen helpen haar een keuze te maken. Ze wil het liefst de rest van haar leven op

de middelbare school blijven zitten. Ze is tevreden over dat leven en wil liever niet gaan werken.

Leerling 4:

Ze heeft een inventarisatie gemaakt van wat ze nog moet doen. Dit geeft rust. Bij de inventarisatie heeft ze een planning gemaakt. Dit gaf nog meer rust. De paniekgevoelens waren niet nodig geweest. De planning volgt zij zelfs sneller op dan ze had verwacht. Ze heeft bij de planning een afstreeplijst gemaakt. Dit maakt het visueel en motiveert. Einde schooljaar PvB! Ze gaat nadenken over een vervolgopleiding en welke hulp ze hierbij nodig heeft.

Leerling 5:

Ze vindt studievertraging erger dan de stage. Ze blijft dus op haar huidige stageadres. Haar ouders motiveren dit en steunen haar hierin. Ze heeft een leuke stageplek voor volgend jaar en dit geeft haar positieve energie. Ze ontloopt de dierenarts zoveel mogelijk en dit gaat goed. Ze wil liever niet in gesprek over het gedrag van de dierenarts. Ze is bang dat de situatie dan erger wordt. Het stagegesprek op het bedrijf was erg positief. Het belang van de werkzaamheden die passen bij de PvB is benadrukt. Zij moet complimenten van de dierenarts goed onthouden en de kritiek naast zich neerleggen. Na het gesprek mag zij steeds meer werkzaamheden uitvoeren die passen binnen de PvB. De coach is erg trots op haar inzet.

Leerling 6:

Ze is op gesprek geweest bij haar huisarts en is doorgestuurd naar de psycholoog. Ze gaat niet meer naar de volleybal en onderneemt geen leuke dingen met haar vrienden. Dit heeft een sociale isolatie tot gevolg. Ze ervaart weinig steun van haar omgeving. Ze heeft een terugslag als zij erachter komt dat haar ex-vriend naar het buitenland gaat voor een langere tijd. Ondanks alles gaat ze wel naar school en stage. Afleiding blijft werken. Ze moet zich er wel toe zetten. Ze is in gesprek gegaan met haar vrienden. Dit geeft veel opluchting.

5.3 Het evaluatieformulier

In deze paragraaf wordt een korte samenvatting gegeven van de evaluatiegesprekken. De volledig ingevulde evaluatieformulieren zijn terug te vinden in bijlage 7.

Leerling 1:

De oorspronkelijke doelen:

- Ik mis geen stage uren meer tot het einde van het schooljaar.
- Ik haal de gemiste stage uren in voor donderdag 5 juni.
- De bewijsstukken zijn op donderdag 5 juni voldoende.
- Geen gemiste lessen meer op school, vanwege bezoeken aan de fysiotherapie, artsen enz.
- Aan het einde van het schooljaar de PvB.
- Geen klachten meer krijgen over klagen. Al ben ik het er niet mee eens dat ik klaag.

De doelen zijn deels behaald. Ze heeft geen stage uren meer gemist en heeft een planning gemaakt om stage uren in te halen. Ze heeft nog steeds ziekteverzuim op school en een negatieve houding. PvB aan het einde van het schooljaar wordt moeilijk.

Leerling 2:

De oorspronkelijke doelen:

- Help mij de studie mijn studie op de rit te krijgen.
- Voor het einde van het schooljaar is het portfolio af en zijn de achterstallige vakken ingehaald.

De doelen zijn deels behaald. Ze heeft een opstart gemaakt om de achterstand in te halen. Als de PvB aan het einde van het schooljaar niet lukt doet zij de PvB in september.

Leerling 3:

De oorspronkelijke doelen:

- Help mij een opleiding te vinden die bij mij past voor het einde van het schooljaar.
- Help mij een andere stageplek te vinden die bij mij past voor de rest van het schooljaar.

Haar doelen zijn behaald. Ze gaat volgend schooljaar starten op de VAVO. Ze is tevreden met haar huidige stageplek.

Leerling 4:

Het oorspronkelijke doel:

-Help mij mijn studie dit schooljaar af te ronden.

Ze heeft haar doel behaald.

Leerling 5:

De oorspronkelijke doelen:

-Help mij deze stage goed af te ronden voor het einde van het schooljaar.

-Help mij om mij beter te laten voelen over mijn eigen kunnen. (Door de coach geformuleerd, omdat ik vindt dat haar zelfvertrouwen verminderd).

De doelen zijn deels behaald. Aan het einde van het schooljaar gaat zij op voor haar PvB. Ze kan echter nog wel winst behalen op het gebied van zelfvertrouwen. Hier zit wel een stijgende lijn in.

Leerling 6:

Het oorspronkelijke doel:

- Help mij me beter te voelen, zodat ik mijn studie kan vervolgen.

Het gaat al veel beter met haar. Ze doet weer meer leuke dingen en ze heeft de studie opgepakt. Ze is echter nog niet stabiel. Deze positieve lijn moet zij door blijven zetten.

5.4 Enquête resultaten

Aan het einde van de gesprekscyclus is een enquête afgenomen bij de zes leerlingen. De enquête gaat over verschillende onderdelen van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek. De resultaten zijn in deze paragraaf per onderdeel weergegeven. In bijlage 11 is een overzicht weergegeven met de resultaten van de gehele enquête die onder de zes leerlingen is afgenomen.

Vragen over het gevoel dat de leerling heeft tijdens de gesprekken en bij de coach

Een belangrijk onderdeel van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek is het waarborgen van veiligheid en een positieve setting. De leerlingen hebben vragen beantwoord over het gevoel dat de leerling ervoer tijdens de coachgesprekken. De volgende vragen werden aan de leerlingen gesteld:

Vraag 1: De sfeer tijdens de gesprekken was positief

Vraag 2: Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

Vraag 3: Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

Vraag 4: Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

Vraag 5: Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling had voor mijn probleem

Vraag 6: Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de uitkomsten op de vragen 1 tot en met 6. De leerlingen geven aan dat zij zich in een veilige omgeving bevonden waarin zij de mogelijkheid hadden hun verhaal te vertellen zonder dat hier een oordeel over werd gegeven. Dankzij de veilige omgeving hebben de leerlingen zich opengesteld en hun probleem omschreven. In het eerste gesprek kon dan ook bij iedere leerling een persoonlijk leer- en ontwikkelingsdoel worden opgesteld.

Tabel 1: Overzicht van de vragen 1 tot en met 6 uit de enquête						
Vraag	Nooit*	Soms*	Gemiddeld*	Vaak*	Altijd*	Totaal leerlingen
1			2		4	6
2				1	5	6
3				3	3	6
4				2	4	6
5				1	5	6
6			1	3	2	6
*aantallen uitgedrukt in leerlingen						

Tabel 1: In de tabel zijn de uitkomsten van de eerste 6 vragen uit de enquête weergegeven. De tabel laat zien dat de leerlingen het gevoel hadden dat zij zich in een positieve en veilige setting bevonden. Zij hadden het gevoel dat de coach begripvol was en dat er ruimte was voor hun verhaal.

Het gevoel van de leerling in haar eigen kunnen

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek zorgt ervoor dat de leerling het gevoel krijgt dat zij in staat is haar problemen op te lossen vanuit de krachten die zij bezit. In de enquête zijn er de volgende drie vragen aan de leerling gesteld.

Vraag 7: Ik had vertrouwen in mijn handelen

Vraag 8: Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

Vraag 9: Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

In tabel 2 is een overzicht weergegeven waarin de uitkomsten van vraag 7 tot en met 8 zijn uitgewerkt. Uit de vragen blijkt dat de leerlingen vertrouwen hadden in hun eigen handelen. Het gevoel dat zij hun problemen konden oplossen werd met een gemiddeld beoordeeld. De leerling beoordeelde het gevoel van vooruitgang boeken ook met een gemiddeld.

Tabel 2: Overzicht van de enquêtevragen 7 tot en met 9						
Vraag	Nooit*	Soms*	Gemiddeld*	Vaak*	Altijd*	Totale leerlingen
7			4	2		6
8		1	2	1	2	6
9		1	3	2		6
*aantallen uitgedrukt in leerlingen						

Tabel 2: In de tabel zijn de uitkomsten van vraag 7 tot en met 9 weergegeven. De leerlingen beoordelen hun eigen kunnen met een gemiddelde.

Effectiviteit van de gespreksvoering

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek bevat meerdere gesprekstechnieken. Tijdens de gesprekken zijn de gesprekstechnieken uit het theoretisch kader en de vragen uit bijlage 8 toegepast. De leerlingen hebben over de effectiviteit van de gespreksvoering de volgende vragen beantwoord:

Vraag 10: De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

Vraag 14: In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

Vraag 15: Ik heb mijn doel bereikt

De meeste leerlingen (n=4) geven aan dat zij baat hebben gehad bij de gespreksvoering. Zij hebben het gevoel dat zij in de toekomst soortgelijke problemen makkelijker kunnen oplossen en dat zij tijdens de gesprekken vaardigheden hebben geleerd die zij in de toekomst kunnen gaan inzetten. Vier leerlingen geven aan hun doelen helemaal te hebben behaald. Alle leerlingen hebben vooruitgang geboekt in hun leerproces.

Tabel 3: Overzicht van de vragen 10, 14 & 15 van de enquête			
Vraag	Ja*	Nee*	Totale leerlingen
10	4	2	6
14	4	2	6
15	4	2	6
*aantallen uitgedrukt in leerlingen			

Tabel 3: In tabel 3 is een overzicht weergegeven van de vragen 10, 14 & 15. Uit deze uitkomsten blijkt dat de oplossingsgerichte gespreksmethodiek een positieve invloed heeft op het bereiken van de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen van de leerling.

De vragen 11 tot en met 13 geven tevens een indicatie van de effectiviteit van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek.

Vraag 11: De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

Vraag 12: Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

Vraag 13: De gesprekken hebben geholpen mijn doel(en) te bereiken

Uit de vragen 11 tot en met 13 blijkt dat de oplossingsgerichte gespreksmethodiek de leerlingen heeft geholpen hun problemen te verminderen en hun doel te bereiken (n=6). Door een positief doel op te stellen hadden de leerlingen (n=6) meer vertrouwen in de toekomst.

Tabel 4: Overzicht van de vragen 11 tot en met 13 van de enquête

Vraag	Nooit*	Soms*	Gemiddeld*	Vaak*	Altijd*	Totale leerlingen
11				5	1	6
12				3	3	6
13			1	4	1	6
*aantallen uitgedrukt in leerlingen						

Tabel 4: In tabel 4 is een overzicht weergegeven van de vragen 11 tot en met 13. Uit de vragen blijkt dat de leerlingen dankzij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek hun problematiek beter konden aanpakken en hun doelen hebben kunnen behalen.

Hoofdstuk 6: Conclusie en discussie

6.1 Conclusie

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een methode waarbij er op een positieve wijze wordt omgegaan met de problematiek (Visser, 2009). De methode werkt vanuit de kracht die iemand in zich heeft. Deze kracht is in het verleden al effectief ingezet om een soortgelijk probleem op te lossen. De methode richt zich vanuit het onderkennen van problemen, het verhelderen van doelen, het uitvinden wat werkt en ten slotte doen wat werkt (Cauffmann & Dijk, van, 2010).

Gedurende een periode van zes weken zijn er zes gesprekken gevoerd met zes leerlingen. De gesprekkencyclus begon met een intakegesprek. In het intakegesprek werden de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen van de leerling vastgesteld. De persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen zijn genoteerd op het intakeformulier. Tijdens het intakegesprek worden de eerste drie stappen van het zevenstappenmodel (Visser, 2009) doorlopen. De leerling analyseert samen met de coach het probleem. Het is belangrijk dat er een goed band tussen de leerling en de coach is. Vanuit de goede band kan een veilige sfeer worden gecreëerd waarbinnen de leerling het gevoel heeft dat zij alles kan vertellen zonder dat de coach hier oordelend op reageert. De leerlingen (n=6) geven aan dat zij een veilige sfeer ervoeren waarin zij het gevoel hadden alles met hun coach te kunnen bespreken. Echter is het niet altijd nodig het probleem van de leerling goed te bespreken. Wanneer iemand het probleem niet wil bespreken kan de oplossingsgerichte gespreksmethodiek vanuit een wondervraag uitgevoerd worden (Visser, 2009, Bannink, 2013). Vanuit de probleemanalyse formuleert de leerling samen met de docent haar persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoel(en). Alle leerlingen (n=6) hebben concrete persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen opgesteld. De leerlingen (n=6) geven aan dat het beschrijven van een positief doel het vertrouwen geeft dat hun probleem in de toekomst opgelost kan worden. Goed weten wat je wilt bereiken is een voorwaarde voor een succesvolle verandering (Visser, 2009). Het is belangrijk dat de leerling haar gedachtewijze verschuift van probleemdenkend naar succesdenkend, zodat er positieve doelen ontstaan (Visser, 2009, Bannink, 2013). De leerlingen (n=3) hadden het gevoel dat zij in staat waren hun probleem op te lossen, nadat zij een positief doel hadden opgesteld.

Na het intakegesprek vinden er gedurende vier weken wekelijks een gesprek plaats met de leerling. Tijdens deze gesprekken worden door de coach verscheidene oplossingsgerichte technieken ingezet om de leerling te helpen succesvol te zijn in het oplossen van haar

probleem. De leerlingen (n=5) hadden het gevoel vooruitgang te boeken tijdens de gesprekken. Door gebruik te maken van oplossingsgerichte vragen kon de coach tijdens het gesprek ervoor zorgen dat de leerlingen (n=5) hun doelen bereikten. De oplossingsgerichte vragen richten zich op het behalen van successen door de krachtbron van de leerling aan te spreken (Visser, 2009, Bannink, 2013). Door de leerling te wijzen op de behaalde successen werd het vertrouwen dat zij in zichzelf hadden vergroot (n=3). De coach richt zich tijdens de gesprekken op de (kleine) stappen die zijn gemaakt door de leerlingen. Deze successen worden door de leerling samen met de coach in kaart gebracht. Het opmerken van veranderingen kan een groot motiverend effect hebben op de leerling (Visser, 2009, Cauffman & Dijk, van, 2010, Bannink, 2013). Door de leerling te wijzen op haar successen hadden zij het gevoel dat hun probleem werd verminderd (n=6) en dat er een verandering bij hen gaande was (n=4). De gespreksformulieren kunnen een belangrijke rol spelen in de gesprekscyclus. De coach dient op de gespreksformulieren de voortuitgang kort en bondig vast te leggen. Hierdoor wordt de verandering voor de leerling beter zichtbaar. Kleine stapjes kunnen op deze manier door een leerling worden opgemerkt wat de motivatie om het probleem op te lossen wordt vergroot.

De gesprekscyclus wordt afgesloten met een evaluatiegesprek. De leerling kijkt terug op haar probleem en de doelen die zij heeft opgesteld tijdens het intakegesprek. Vier leerlingen gaven aan hun doel behaald te hebben. De overige twee leerlingen gaven aan dat zij hun doel deels behaald hadden en dat zij hun doel in de toekomst waarschijnlijk gaan halen. Eén leerling had haar doel na drie gesprekken al grotendeels behaald. Zij had niet de gehele gesprekscyclus van zes weken nodig om haar persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen. De coach kijkt met de leerling terug op datgene dat een leerling heeft bereikt in een relatief korte periode. De leerling krijgt hierdoor inzicht in haar eigen krachten en meer zelfvertrouwen om in de toekomst problemen aan te pakken (Cauffmann & Dijk, van, 2010). De leerlingen (n=4) geven dan ook aan dat zij in de toekomst een soortgelijk probleem makkelijker zelf kunnen oplossen. Door leerlingen te laten inzien dat zij zelf de kracht bezitten om een probleem zelfstandig op te lossen kan de werkdruk van de docent worden verminderd. Tevens leren de leerlingen vaardigheden die zij na hun schooltijd in kunnen zetten in hun dagelijkse leven, waardoor de zelfredzaamheid van de leerling wordt vergroot (Bannink, 2013).

Een belangrijk onderdeel van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een coach die onbevooroordeeld in een veilige setting met de leerlingen kan praten (Elst, 2014). De effectiviteit van de coachgesprekken wordt vergroot door een betrouwbare coach (Visser, 2010, Bannink, 2013). De leerlingen (n=6) gaven aan dat zij zich veilig voelden en alles

konden bespreken met hun coach. In een veilige setting kan de coach reageren met empathie om de zelfeffectiviteit van de leerling te vergroten. De coach bouwt dan aan een relatie die is gebaseerd op samenwerking, eigen verantwoordelijkheid en vrijheid van gedragskeuze (Bannink, 2013). De leerlingen (n=5) krijgen het gevoel dat de coach vertrouwen in hen heeft om het probleem op te lossen. Van daaruit kan gewerkt worden aan een stabiele gedragsverandering. De coach werkt van een extrinsieke bekrachtiging geleidelijk naar een intrinsieke bekrachtiging. De bekrachtiging wordt verbonden met de handeling (Visser, 2010). Het geven van complimenten en het vieren van successen met de leerling helpt een intrinsieke bekrachtiging teweeg te brengen. De leerlingen (n=4) aan dat de gesprekken altijd positief waren. Dit motiveerde hen om een verandering in zichzelf teweeg te brengen.

In het verleden waren de coachgesprekken regelmatig langdurig en werd er tijdens de gesprekken weinig tot geen vooruitgang geboekt. Er is geen goede gespreksmethodiek aanwezig voor de docenten op het AOC-Oost, locatie Enschede. De meeste docenten die leerlingen als coach begeleiden hebben geen extra scholing hiervoor gehad. De verantwoordelijkheid voor de vooruitgang en groei van de leerling ligt veelal bij de coach en nauwelijks bij de leerling. Terwijl veel docenten aangeven dat de leerling meer verantwoordelijkheid neemt voor haar groeiproces en haar problematiek. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek heeft bij zes leerlingen in dit onderzoek tot zeer goede resultaten geleid. Dankzij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek hebben de leerlingen doelen opgesteld die zij allen (deels) hebben behaald. Doordat de leerlingen zelf een doel opstelden werden zij zelf verantwoordelijk voor het groeiproces. De leerlingen ontdekten onder leiding van de coach hun eigen krachten en leerden deze in te zetten om hun problematiek op te lossen. Wanneer een leerling wordt aangespoord door de coach om kleine veranderingen op te merken en deze te waarderen gaan zij geloven in zichzelf en stellen zij andere verwachtingen aan zichzelf (Visser, 2010). Doordat de leerling zelf de expert wordt in het proces en zelf de oplossing vindt past deze op een natuurlijke wijze bij haar en wordt de kracht waaruit zij gaat werken snel gevonden en blijvend ingezet (Bannink, 2013). De leerling beseft dat zij zelf de hulpbronnen bezit om in de toekomst problemen op te lossen en krijgt hierdoor meer zelfvertrouwen om in de toekomst problemen zelfstandig op te lossen. De coach krijgt hierdoor meer ruimte om de leerling te helpen bij schoolse zaken in plaats van te helpen bij persoonlijke problematiek. De kwaliteit van portfolio's kunnen hierdoor worden vergroot.

De docenten hebben met de oplossingsgerichte gespreksmethodiek een houvast om de gesprekken goed te laten verlopen en tot goede resultaten met de leerlingen te komen. Om

de effectiviteit van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek te waarborgen is het belangrijk dat docenten worden geschoold in de methodiek. Locatie Enschede zou een studiedag over de oplossingsgerichte gespreksmethodiek kunnen organiseren, zodat de docenten kennis en vaardigheden kunnen opdoen rondom de methodiek. Zij kunnen dan een begin maken aan het zich eigen maken van de methodiek om deze succesvol in te zetten tijdens de coachgesprekken. Voor docenten die de basisbeginselen van de gespreksmethodiek beheersen kan er een studiedag voor gevorderderen worden georganiseerd. De docenten kunnen dan extra vaardigheden en kennis opdoen om de leerling beter te kunnen begeleiden in het groeiproces tot een zelfstandig werkend persoon die goed functioneert in haar uiteindelijke beroep.

6.2 Discussie

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek berust op een simpel model. De toepassing van de methodiek is niet altijd eenvoudig. Een ongetrainde coach zal waarschijnlijk slechtere resultaten halen dan wanneer hij is getraind in de technieken die bij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek horen. Toen ik aan dit onderzoek begon was ik nauwelijks getraind in de oplossingsgerichte gespreksmethodiek. De kennis en vaardigheden die ik heb opgedaan zijn uit boeken en een nascholingsdag waarin ik vaardigheden heb geoefend. Tijdens het onderzoek beheerste ik de basistechnieken, maar ik beheerste nog niet de aanvullende technieken. Ik merkte tijdens de gesprekken dat ik soms kennis en vaardigheden miste om de leerlingen goed te kunnen begeleiden in hun leerproces. Wanneer een coach beter getraind is in de oplossingsgerichte gespreksmethodiek is hij beter in staat de leerlingen te sturen in het gesprek en na te laten denken over oplossingen. Hierdoor kan effectiviteit en de efficiëntie van de gesprekken worden vergroot. Ondanks mijn eigen onervarenheid met deze gespreksmethodiek zijn de resultaten van de leerlingen goed. Ik merkte dat ik de omgang met klaagtypische leerlingen lastig vond. Ik bezit nog onvoldoende kennis en vaardigheden om deze leerlingen te motiveren om te veranderen.

De zes leerlingen die ik heb uitgekozen voor dit onderzoek zijn leerlingen die ik gedurende het schooljaar al coachte. Ik liep met deze leerlingen vast of ik dacht dat er betere resultaten behaald konden worden. Ik miste een goede gespreksmethodiek om de doelen van de leerlingen te behalen en ze meer zelfstandig te laten zijn. Het voordeel van mijn eigen coachleerlingen was dat ik al een binding met hen had en dat zij al vertrouwen in mij hadden. Het was hierdoor eenvoudiger om een positieve en veilige sfeer neer te zetten.

Mijn onderzoeksinstrumenten boden mij houvast, maar ze waren te gestructureerd. Tijdens een gesprek wijk je soms af van het geplande pad om ervoor te zorgen dat de gesprekken effectief blijven. Ik had op mijn gespreksformulieren weinig ruimte om van de stappen af te

wijken, terwijl dit in de praktijk wel soms gebeurde. In de toekomst wil ik nieuwe gespreksformulieren ontwikkelen die wel houvast bieden en het stappenplan volgen, maar ook ruimte geven voor het afwijken van het geplande pad.

De leerlingen gaven dat zij niet altijd inzicht hadden in hun voortuitgang. Op de nieuwe gespreksformulieren moet de voortuitgang beter zichtbaar zijn om ervoor te zorgen dat de leerlingen ook de kleine stapjes in het proces zien. Dit zorgt ervoor dat de leerling meer gemotiveerd is om de verandering door te zetten.

Hoofdstuk 7: Reflectie

Ik merkte dat ik als coach niet de vaardigheden bezat die nodig waren om een optimaal rendement te behalen bij het oplossen van problemen bij leerlingen. Ik merkte dat dit bij mijn collega's ook speelde. Velen hebben net als ik te weinig tijd met de leerling om hem goed te helpen. Er is dan ook zeker belang voor een gespreksmethodiek die in een korte tijd veel resultaat kan boeken. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek was voor mij een goede kandidaat. Ik wilde een methodiek die niet alleen snel resultaat opleverde, maar ook op een positieve en veilige manier de leerling vaardigheden aanleert die zij de rest van haar leven kan gebruiken. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek leek bij mijn visie van omgaan met leerlingen te passen. Het is namelijk een positieve methodiek, waarbij je de leerling kunt leren te werken vanuit hun krachten. Ik heb deze gespreksmethodiek doorgesproken met mijn stagebegeleider Ron Schraven. Ron is therapeut en maakt gebruik van deze methodiek. Ook hij vond het een geschikte methodiek voor het onderwijs. Ron heeft mij ook tips gegeven voor literatuur die ik goed kon gebruiken.

Ik heb mij vervolgens ingelezen in de oplossingsgerichte gespreksmethodiek. Ik kwam erachter dat deze methodiek in het buitenland al succesvol wordt ingezet in het onderwijs. De methodiek wordt zelfs ingezet tijdens de reguliere lessen. Ik werd hierdoor alleen maar enthousiaster over de methodiek. De methodiek geeft ook veel handvatten die je als onervaren coach meteen kunt inzetten tijdens de gesprekken. Tijdens het uitwerken van de gesprekken bedacht ik mij welke technieken ik tijdens de gesprekken ook nog in had kunnen zetten. Ik heb nu al sneller resultaat behaald en ik geloof er dan ook zeker in dat als ik mijzelf hier meer op train dat ik het rendement nog meer kan verhogen. Volgend jaar krijg ik waarschijnlijk weer 30 leerlingen die ik ga coachen. Ik ga tijdens de coachsessies zeker kijken welk rendement de oplossingsgerichte gespreksmethodiek na een jaar heeft. Ik hoop dat ik de leerling via deze methodiek zelfstandigheid kan aanleren in het oplossen van problemen, waardoor ik minder tijd per leerling nodig heb voor hetzelfde resultaat. Als deze resultaten ook goed zijn op een ander niveau en een andere locatie staat voor mij vast dat de oplossingsgerichte gespreksmethodiek een toekomst heeft in het onderwijs.

Voordat ik aan dit onderzoek begon had ik niet veel ervaring met het doen van een onderzoek. Ik vond dit dan ook erg lastig. Het LIO onderzoeksplan vond ik het lastigst om te schrijven. Ik vind dat de kwaliteit van mijn plan niet hoog is. Dankzij een gesprek met Dien Hegger heb ik geleerd hoe ik de onderzoeksvragen beter vorm kan geven. Dit helpt mij in de toekomst vragen beter te formuleren. Door dit gesprek is de kwaliteit van mijn plan verhoogd. Tegelijk met het onderzoek voor de LIO was ik bezig met mijn literatuuronderzoek voor

SLOT. Ik heb over het onderzoek voor SLOT een aantal keren met Teresa Pedro Gomez gepraat. Van haar heb ik geleerd hoe ik de samenvatting en inleiding kan vormgeven. Door de vaardigheden die ik bij SLOT heb geleerd kon ik beter de samenvatting en inleiding schrijven voor het verslag van mijn LIO onderzoek. Ik merk dat ik na twee onderzoeken nog steeds weinig ervaring heb met het schrijven van onderzoeksverslagen. Echter vind ik wel dat door de feedback die ik tot nu heb ontvangen een verslag van een hoger niveau heb kunnen inleveren dan zonder deze feedback. Ik vind dan ook zeker dat ik nog kan groeien in het schrijven van onderzoeksverslagen.

Het onderzoek zelf vond ik erg leuk om uit te voeren. Ik had vele technieken geleerd die ik graag in de praktijk wilde uitvoeren. Ik zag bij deze technieken ook meteen resultaat wat mij motiveerde om mij vooral veel te blijven inzetten. Ik zou het lastiger hebben gevonden het onderzoek vol te houden als er geen extra rendement was of dat het rendement zelfs verminderde. Ik heb wel de motivatie nodig dat het resultaat gaat opleveren.

Een onderzoek voor de opleiding gaat volgens regels en een bepaalde opzet. Ik ben zelf juist heel impulsief. Ik vind het dan ook lastig om volgens regels en een vaste opzet te werken. Ik behaal door te werken via een opzet resultaat, maar ik herken mijzelf niet terug in de manier van onderzoeken. Ik vind het vervelend als ik moet werken via een bepaald protocol, omdat mijn persoonlijkheid het tegenovergestelde is. Ik ben wel in staat om via de opzet te werken. In de gesprekken kon ik wel veel van mijzelf kwijt.

Ik vind het minder prettig om via een onderzoeksprotocol te werken. Ik heb wel geleerd meer stil te staan bij de verschillende onderdelen. Ik hoef later geen onderzoeksverslagen te schrijven voor mijn werk, maar ik moet mij wel blijven ontwikkelen om een betere docent te worden. Om deze ontwikkeling te bewerkstelligen moet ik nieuwe zaken uitproberen in de praktijk. Dit zijn eigenlijk kleine onderzoekjes. Eerder zou ik hier op mijn impulsieve en enthousiaste manier mee omgaan. Ik heb nu geleerd dat het stilstaan bij de verschillende stappen mij meer winst kan geven, waardoor ik beter in staat ben mijzelf te ontwikkelen.

Literatuurlijst

Gebruikte literatuur

Bannink, F. (2013). Oplossingsgerichte vragen. Amsterdam: Pearson assessment and information.

Cauffman, L. en Dijk, van, D.J. (2010). Handboek oplossingsgericht werken in het onderwijs. Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Dolan, Y. (2012). Solution focussed approach. Geraadpleegd op 18-03-2014, van http://www.eope.ee/download/euni_repository/file/3857/SOLUTION%20FOCUSED%20LEARNING%20OBJECT,%20study%20material.pdf

Elst, P. (2014). Nascholing oprichtingsgerichte therapie. Bussum: Nascholings Instituut Voor Therapeuten.

Goijaarts, A. (2009). 'In gesprek met de leerling, oplossingsgericht betrekken bij het eigen leerproces'. In: Tijdschrift Zorgbreed 23.

Visser, C. (2009). Doen wat werkt. Oplossingsgericht werken, coachen en managen. Culemborg: van Duuren Media

Wulp, van, der, D. (2008). Oplossingsgericht werken in het onderwijs. In: Kinder- en jeugdpsychotherapie 3.

Afbeeldingen

Voorblad: <http://www.ilanza.eu/nl/onzevisie.php>, 07-05-2014

Titelpagina: <http://royalearthlabs.com/>, 07-05-2014

Bijlagen

Bijlage 1 Onderzoeksplan.....	454
Bijlage 2 Gespreksformulieren.....	67
Bijlage 3 Enquête voor de leerlingen	732
Bijlage 4 Ingevulde intakeformulieren	763
Bijlage 5 Ingevulde gespreksformulieren	843
Bijlage 6 Ingevulde evaluatieformulieren	108
Bijlage 7 Ingevulde enquêtes.....	1165
Bijlage 8 Oplossingsgerichte vragen.....	127
Bijlage 9 Reflectie.....	132
Bijlage 10 Beoordelingsformulier van het onderzoeksplan	133
Bijlage 11 Overzicht Enquêteresultaten.....	136

Onderzoeksplan LIO

Naam: Marloes Kemna
Studentnummer: 1016822
Klas: LBi6

Docent: Dien Hegger, Floor van Renssen
Begeleider: Ron Schraven
Datum: 23-03-2014

Inhoudsopgave

Blz. 3	Aanleiding en probleemstelling
Blz. 4	Vorbereidend literatuuronderzoek
Blz. 6	Onderzoeksvraag en deelvragen
Blz. 7	Onderzoeksopzet
Blz. 9	Literatuurlijst
Blz. 17	Bijlagen: Gespreksformulieren

Aanleiding en probleemstelling

Ik heb nu enkele jaren ervaring als coach in het MBO niveau 4. Ik ben verantwoordelijk voor de studievoortgang van leerlingen uit het eerste, derde en vierde jaar van de opleiding paraveterinair op het AOC-oost. Ik merk dat ik kennis en vaardigheden mis om deze leerlingen adequaat te begeleiden.

Tevens zijn er vanwege bezuinigingen minder coaches om hetzelfde aantal leerlingen als voorgaande jaren te begeleiden. Dit betekent dat de tijdsdruk hoger is geworden en er minder tijd per leerling is voor de begeleiding. Een aantal leerlingen heeft echter meer begeleiding nodig dan zij op dit moment krijgen.

Er is behoefte aan een gespreksmethodiek waardoor de coach de leerling op een efficiënte en effectieve manier kan begeleiden in hun ontwikkelingsproces, zodat de tijd die beschikbaar is voor een leerling efficiënter kan worden gebruikt.

Voor mentoren in het voortgezet onderwijs of op het MBO zou een goede gespreksmethodiek helpen de leerlingen te begeleiden, zodat de leerdoelen worden behaald. In het voortgezet onderwijs zie je de laatste jaren de klassen groter worden (ministerie van onderwijs, 2012). Dit betekent dat de mentoren ook grotere klassen krijgen, terwijl zij dezelfde uren behouden voor mentorraad. Zij zullen dus ook meer leerlingen in dezelfde uren moeten begeleiden. Mentoren in het voortgezet onderwijs zullen ook baat kunnen hebben bij een goede gespreksmethodiek. Ik zou graag een geschikte en eenvoudige gespreksmethodiek willen die ik en mentoren en coaches kunnen gebruiken in hun gesprekken met leerlingen.

Een gespreksmethodiek die de laatste jaren in opkomst is in het onderwijs is de oplossingsgerichte gespreksmethodiek (Cauffman & van Dijk, 2010). De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een positieve methodiek die binnen korte termijn zorgt voor het behalen van doelen. Ik ben benieuwd of de oplossingsgerichte gespreksmethodiek kan helpen om het werk van een coach of mentor te vergemakkelijken.

1. Het fundament van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een manier om een persoon te laten omgaan met problemen en doelen waarbij hij de vaardigheden die hij eerder heeft gebruikt toepast. De benadering die wordt gebruikt is ontwikkeld in de jaren 1970 en 1980 door S. Shazer en I.K. Berg. Zij noemden deze benadering de *solution focused approach*. De methode richt zich op het onderkennen van het probleem, het formuleren van een doel, uitzoeken wat werkt om het doel te bereiken en het uitvoeren van deze vaardigheden. De gesprekken zijn van positieve aard en de mens wordt als competent beschouwd om zelf oplossingen te vinden voor zijn/haar probleem. De persoon kan zelf het doel vaststellen en beschikt over de kwaliteiten om het doel te kunnen behalen.

Ieder mens heeft de behoefte aan verandering. Het leven bestaat uit problemen. Een probleem kan gezien worden als de aanwezigheid van iets negatiefs of de afwezigheid van iets positiefs. Natuurlijk kan een probleem erg lastig zijn. Een probleem heeft echter ook een nuttige functie. Ze zetten ons in beweging. Doordat een probleem vervelend aanvoelt helpt het ons om te veranderen en ons aan te passen. Het ervaren en onderkennen van een probleem kan ons helpen om gemotiveerd te raken voor verandering. Bij oplossingsgericht werken ga je ervan uit dat mensen een natuurlijk verlangen naar verandering hebben. Er zijn drie psychologische voordelen van oplossingsgericht werken. Door de nadruk te leggen op het positieve biedt de oplossingsgerichte gespreksmethodiek mensen perspectief. Doordat iemand aandacht heeft voor wat eerder heeft gewerkt krijgen zij vertrouwen dat zij successen kunnen behalen. Er worden kleine stappen gezet, waardoor mensen het gevoel van invloed en controle hebben. Met de oplossingsgerichte benadering is het vaak mogelijk om doelen op een betere, snellere en prettigere manier te bereiken (C. Visser, 2009). De methodiek gebruikt interne oplossingen die zijn gebaseerd op eerdere successen en die bij voorgaande toepassingen effectief bleken te zijn. Wanneer er een probleem wordt ervaren zijn er altijd momenten waarop het probleem minder dominant aanwezig is. Hier ligt een sleutel tot succes. Op deze momenten zetten mensen vaardigheden in die zij bewust kunnen gaan inzetten om hun doelen te behalen.

2. Toepassingen van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het onderwijs

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is ontwikkeld voor mensen die in de psychotherapie werken. Docenten zijn geen therapeuten, maar werken vaak wel vanuit een handelingsplan of vanuit problemen die leerlingen of de docent zelf ervaren.

Als docent en mentor is het je opdracht om een heleboel inhoudelijke kennis over te brengen en wel op een dergelijk manier dat je de leergierigheid van je leerlingen maximaal stimuleert. Maar hoezeer je ook je best doet, je kunt niet de plaats van je leerling innemen. Om je doel te bereiken moet je wegen vinden om de leerling aan het werk te krijgen. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is hiervoor een goede tool. Bij deze methode laat je de leerling zoveel mogelijk zelf werken. Hiermee vervul je je taak de ander te helpen zichzelf te helpen. In het onderwijs kom je nou eenmaal problemen tegen die niets met het lesgeven te maken hebben, maar vooral met het feit dat je met mensen werkt. Vele mensen in het onderwijs zijn alleen maar onderlegd met een paar inleidende gesprekscurricula's.

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek kan een coach of mentor helpen door toepasbare hulpmiddelen aan te reiken die helpen bij de begeleiding van de leerling. De methodiek is eenvoudig van aard en helpt om de doelen die een leerling stelt te behalen. Je kunt de gesprekken met leerlingen vanuit een oplossingsgerichte grondhouding aansturen. Als iets niet werkt, leer ervan en doe iets anders. Als iets wel of beter werkt, doe er meer van en als iets blijkt te werken, leer het aan iemand anders. Deze drie regels zijn voor een leerling van belang tijdens zijn schoolloopbaan en kunnen van pas komen in hun latere werk- en privéleven. Deze regels lijken zo simpel, maar om je eraan te houden is lastig.

Oprichtster van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek Insoo Kim Berg (2004) heeft ook gekeken naar de effecten van de methodiek op scholen. De Garza Independece High School in Austin Texas die werkt met deze methodiek. De leerlingen sturen hun eigen leren aan. De docenten worden facilitators genoemd. Zij begeleiden de leerlingen op hun leer- en ontwikkelingsproces. De school heeft een hoge veiligheid en de leerlingen behalen goede resultaten. Op Fort Lauderdale in Florida werken de docenten met scores. Aan de hand van deze scores wordt de gespreksmethodiek ingezet. Sinds zij deze methodiek gebruiken zijn de disciplinaire maatregelen verminderd. Volgens Insoo Kim Berg begint de school vaak bij de counselor, de methodiek verspreid zich vervolgens over de school verspreid.

Sue Young (2004) begeleid scholen in hun pestbeleid door de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in te zetten. In haar onderzoek in 1998 (n=50) was in 80% van de gevallen direct succes geboekt. In 14% van de gevallen waren vijf gesprekken nodig om het doel te behalen. De overige 6% was er verbetering zichtbaar, maar was het resultaat niet na alle tevredenheid behaald.

Onderzoek van Aronson et. al. (2002) laat zien dat bij zowel goed presterende scholen als laag presterende scholen een oplossingsgerichte aanpak de cijfers en motivatie van studenten verhoogd. (Cauffman & Dijk, van, 2012).

Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat een oplossingsgerichte aanpak binnen het onderwijs goed kan werken. De onderzoeken die ik heb gezien gaan over Amerika. Theoretisch gezien zal de oplossingsgerichte aanpak in Nederland ook moeten werken.

3. Oplossingsgerichte gesprekstechnieken

3.1 Het zevenstappenmodel

Het zevenstappenmodel (Visser, 2005, Caufmann & Dijk, van, 2010) bevat zeven stappen die een persoon vaak doorloopt als er verandering plaatsvindt. De zeven stappen uit het model zijn:

- Verhelderen van de veranderbehoefte
- Definiëren van de gewenste toestand
- Vaststellen van het platform
- Analyseren van eerder succes
- Eén stapje vooruit zetten
- Vooruitgang monitoren
- Vaststellen van de verdere veranderbehoefte

Ik ga hieronder iedere stap kort bespreken.

De veranderbehoefte verhelderen.

Wanneer een persoon behoefte heeft aan verandering, is er vrijwel altijd een probleem dat die veranderbehoefte opwekt. De eerste stap is dan vaak de veranderbehoefte verduidelijken. De problemen verhelderen is vaak de sleutel tot het expliciet maken van de veranderbehoefte.

De gewenste toestand definiëren

De tweede stap is het stellen van een concreet doel. De vraag die hierbij gesteld wordt is: Hoe wil je dat dingen anders zijn?

Het platform vaststellen

De derde stap is vaak het vaststellen van het platform. Het platform is de huidige situatie. De leerling kijkt hierbij naar wat er al is en wat hij al heeft bereikt. De vragen die in deze fase worden gesteld zijn positief en constructief. Het vaststellen van het platform helpt om in te

zien dat sommige dingen nu al zijn bereikt en hoe dat is gebeurd. Dit helpt om vertrouwen, optimisme en hoop te geven.

Eerdere successen vaststellen

De volgende stap is het zoeken naar situaties waarin de gewenste toestand (deels) heeft plaatsgevonden. Deze situaties worden geïdentificeerd en geanalyseerd. De leerling kijkt naar zijn rol in deze situaties en naar wat er anders is in deze situatie. Er wordt een duidelijk en specifiek plaatje gemaakt van zaken die hebben geholpen.

Eén stapje vooruit zetten

De leerling gaat bij deze stap voortbouwen op eerdere successen. Er wordt eerst gekeken welke eerdere successen van belang zijn voor het huidige probleem. Er worden kleine stappen genomen om het succes uit het verleden te verbinden met successen die in de toekomst worden behaald. De stap wordt gezien als een experiment. Je weet immers nooit of de stap tot succes zal leiden.

Voortuitgang monitoren

De voortuitgang kan gemonitord worden door zich af te vragen wat er beter gaat. Het doel van deze stap is bewustwording creëren bij de leerling. Het monitoren geeft ook vertrouwen en motivatie in de voortuitgang.

De verdere behoefte vaststellen

De laatste stap is vaststellen of er nog een veranderbehoefte is. Als dit het geval is kun je terug gaan naar stap 1, 2, 3 of 4.

3.2 Aanvullende technieken

Tijdens het doorlopen van het zevenstappenmodel kun je gebruik maken van aanvullende gesprekstechnieken. Hieronder beschrijf ik een aantal bruikbare gesprekstechnieken voor de oplossingsgerichte gespreksmethodiek.

De wondervraag

De wondervraag (Norman et. al., 1996) heeft een vraag ontwikkeld waarbij de persoon tot in detail de situatie beschrijft die voortkomt uit een wonder. De kracht van de vraag is dat de persoon heel snel van het probleem naar de toekomst verschuift. De vraag gaat als volgt: Mag ik je een vreemde vraag stellen? Stel dat nadat wij ons gesprek beëindigen, jij naar huis gaat en je dag afmaakt. Je gaat 's avonds naar bed. Terwijl je slaapt gebeurt er een wonder en al je problemen verdwijnen. Jij weet dit echter niet, omdat je slaapt. Als je morgen wakker wordt, wat zullen dan de eerste dingen zijn waaraan je merkt dat het wonder heeft plaatsgevonden?

Deze vraag zou ook aan de leerling gesteld kunnen worden. De leerling wordt langzaam de vraag ingeleid. De introductie zorgt voor een Yes-set (Erikson, 1980). Het doel is om de leerling zich open te laten stellen voor het beantwoorden van een ongewone vraag. Als de leerling na de vraag zegt: 'Ik weet het niet' blijf je stil, waardoor de leerling vaak wel gaat praten. Soms geeft de leerling een antwoord die niets te maken heeft met zijn eigen gedrag of een wonder dat nooit zal plaatsvinden. Je kunt hierop reageren met een glimlach en een vervolgvraag stellen die de leerling leidt naar een wonder die in hem zelf plaats vindt. De wondervraag geeft vaak een sterk effect en zorgt vaak voor een positieve ketteringreactie.

De vlieg om de muur vraag

Direct na het antwoord op de wondervraag kun je de vlieg op de muur vraag stellen aan de leerling. Je dwingt de leerling hiermee een helicopterview positie in te nemen. Je stelt de leerling de vraag: Als jij een vlieg op de muur in was. Wat zou je dan zien?

De kans dat de leerling positieve uitzonderingen vindt is dan groter. Hierna kun je kijken welke positieve veranderingen al onbewust worden ingezet.

De copingvraag

Coping betekent de manier waarop mensen met hun problemen omgaan. Dit noemen we ook wel het emotioneel verwerkingsvermogen. De copingvraag (Cauffman & Dijk, van, 2010) richt de aandacht van de leerling op de manier waarop hij/zij het voor elkaar krijgt om de situatie vol te houden. Je kunt dit doen door de leerling indirect te complimenteren. Bij een indirect compliment daag je door middel van vragen de leerling uit tot het complimenteren van zichzelf. Je laat hem/haar nadenken over hoe hij/zij het volhoudt en wat helpt om het vol te houden.

EARS

Berg, I. K. en haar collega's (2002) hebben het letterwoord EARS bedacht. Hierin komt de basis van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek naar voren.

De E staat voor eliciting ofwel het ontdekken van de uitzondering. De leerling denkt na over wat er goed/beter gaat. De A staat voor amplifying ofwel het uitvergroten van de details. Zaken die goed gingen ga je tot in detail uitwerken en beschrijven. De R staat voor reinforcing ofwel het versterken van het succes door het nauwgezet te exploreren en te prijzen. Je geeft veel complimenten en laat de leerling inzien hoe hij/zij het voor elkaar heeft gekregen. De S staat voor start again. De cyclus begint weer opnieuw. Je kijkt wederom wat er beter ging.

Krachtbronnen

Een krachtbron kan alles zijn wat op een constructieve manier kan worden aangewend om een probleem op te lossen. Krachtbronnen zijn hierdoor zaken waarop je een ander kunt complimenteren.

Docenten en mentoren zijn vaak geneigd krachtig te handelen als het moet. Dit kan echter ook een valkuil zijn. Je zult als docent/mentor ook soms gebruik moeten maken van de kracht van stilte. Soms duurt het even voordat de ander een antwoord kan geven. Geef de leerling de ruimte en tijd om een antwoord op de vraag te formuleren en uit te spreken.

3.3 Hulpmiddelen

Schaalvragen

Een schaal is eenvoudig en makkelijk te gebruiken. Veel kenmerken van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek komen in een schaalvraag (Visser, 2004) terug. De schaaltechniek is als volgt opgebouwd:

- Uitleg over de schaal. De coach legt uit dat 0 staat voor een situatie waarin het probleem het ergst was en 10 geeft de gewenste situatie weer.
- Vragen om de score. De coach vraagt aan de leerling op welke positie hij zich nu bevindt. De coach geeft hierin geen oordeel en stuurt niet.
- Inzoomen op wat er al bereikt is. Hoe is de leerling tot dit cijfer gekomen? De coach richt zich hierbij op wat er al is.

- Visualiseren van de gewenste toestand. De coach vraagt de leerling hoe een hoger cijfer op de schaal eruit zal zien.
- Uitnodigen tot een kleine stap vooruit.

Er zijn meerdere schalen die nuttig kunnen zijn bij het realiseren van veranderingen. De successchaal is de meest gebruikte schaal. Deze schaal maakt het doel concreet en geeft aan wat er bereikt is. Vanuit hier kan de leerling doorwerken naar het doel. De motivatieschaal gebruik je om de motivatie om een doel te bereiken te bespreken en te versterken.

Bij de zelfvertrouwen schaal geeft de leerling aan hoeveel vertrouwen hij heeft in het bereiken van het doel.

De zelfstandigheidschaal staat voor de hulp die een leerling nodig acht bij het behalen van het doel.

Er zijn vier belangrijke effecten van de schalen (Szabó, 2003):

- Schalen geven hoop en vertrouwen, doordat ze verwijzen naar wat er is bereikt.
- Schalen maken de grijstinten zichtbaar, waardoor subtiele verschillen te identificeren zijn.
- Schalen kunnen helpen om de leerling te concentreren op kleine stappen.
- Schalen helpen de gewenste toestand te definiëren.

Complimenten geven

Een andere techniek die vaak wordt gebruikt bij de oplossingsgerichte gespreksmethodiek zijn complimenten geven. Complimenten zijn waarschijnlijk het meest onderschatte sociale instrument die wij tot onze beschikking hebben. Een goedgeplaatst en gemeend compliment is een vorm van feedback die de leerling kan helpen om bewust te worden van welke gedragingen effectief zijn. Daarnaast geef je de leerling ook aandacht en laat je hiermee zien dat je om de leerling geeft.

O'Connol (1998) zegt over complimenten: 'Echte complimenten, in tegenstelling tot manipulatieve vleierijen, helpen om mensen te motiveren; vooral degenen met een lange geschiedenis van mislukkingen en isolement. Wij hebben allemaal ooit wel eens ervaren hoeveel moed een onverwacht compliment kan geven.'

Complimenten kunnen helpen om:

- Overeenstemming te bereiken over existentiële keuzes
- Een brug te slaan tussen de problemen en het gezonde verleden
- Een brug slaan ten aanzien van de doelstelling
- Een yes-set creëren

Effectief complimenteren doe je door te kijken welke gedragingen wijzen op voortuitgang. Je kunt dan direct complimenteren ('Goed gedaan') of indirect complimenteren. Indirecte complimenten zijn uitnodigingen aan de ander om zichzelf te complimenteren met wat hij/zij heeft bereikt. Een goede manier om effectieve complimenten te beschrijven is het complimenten-ABC (Visser, 2009).

A	Accuracy	Het compliment moet accuraat zijn om te verwijzen naar iets wat echt gebeurd is, iets wat de ander echt heeft gedaan en de moeite waard is om te complimenteren.
B	Believable	Het compliment moet geen overdrijving zijn, maar realistisch beschrijven wat er gebeurd is.
C	Constructive	Het compliment moet verwijzen naar wat de persoon wil bereiken en nuttig zijn voor het boeken van voortuitgang

Volgens C. Dweck (1998) zijn procesgerichte complimenten effectiever dan complimenten over eigenschappen. Bij procesgerichte complimenten prijs je iemand voor zijn goede inspanning. Bij complimenten over eigenschappen complimenteer je iemand om een eigenschap of kwaliteit. Bij een eigenschap compliment loop je het risico dat iemand het gevoel heeft een 'plakkertje' te krijgen. Dit idee geeft een 'fixe miniset' ofwel de eigenschap is een vaststaand iets. Procesgerichte complimenten hebben deze nadelen echter niet. Een procesgericht compliment roept een 'groeimindset' bij iemand op. Kinderen die regelmatig procescomplimenten krijgen blijken meer volharding op te brengen, minder defensief en meer leergierig te reageren bij tegenvallende resultaten. Ze blijken graag uitdagingen aan te gaan en presteren uiteindelijk beter.

Successen vieren

Als er een (sub)doel is bereikt moet dit gevierd worden. Het is een goed moment om dit punt te markeren. De toekomst zal anders zijn als voor de mijlpaal. Er is een kans op een terugval. Een mijlpaal kan van grote waarde zijn om op terug te vallen wanneer het even iets minder goed gaat. Je kunt van tevoren afspreken hoe je het succes zult vieren. Als een mijlpaal met meerdere mensen wordt gevierd krijgt hij meer waarde.

Continueren

Bij continueren (Shazer, de, 1985) ga je met de leerling kijken naar wat er goed gaat. De leerling gaat kijken naar wat hij wil behouden, op persoonlijk vlak, in de klas, op school enz. Je gaat uit van wat de leerling zeker niet zou willen veranderen. Leerlingen lopen vaak tegen veel problemen aan. Er wordt echter weinig gesproken over krachtbronnen. Niks goed bestaat namelijk niet. Laat de leerling gedurende een week iedere dag iets opschrijven dat hij/zij wil behouden in zijn leven. Ga in een vervolgesprek hier op verder.

De magische vijf minuten

Bij sommige leerlingen loopt het thuis niet altijd even lekker. Ouders kunnen dan de magische vijf minuten (Berg en Steiner, 2004) invoeren. De magische vijf minuten zijn heel eenvoudig. Ongeacht hoe de leerling zich die dag heeft gedragen, zijn er iedere dag 5 minuten waarop de leerling expliciet positieve aandacht krijgt. Dit kan zijn in de vorm van praten, samen iets doen, een spelletje spelen enz. Het staat de ouders vrij om de tijdsduur naar wens te verlengen. Dit moment levert empathische attentie op. Een variant hierop zou een grote verantwoordelijkheid kunnen zijn. De leerling krijgt met regelmaat thuis een opdracht die verantwoordelijkheidsbesef raagt. Dit kan bijvoorbeeld boodschappen doen of koken zijn. Dit kan een negatieve gewoontespiraal doorbreken.

Vragenlijsten

Bijlage 1 bevatten verschillende vragen die gebruikt kunnen worden bij oplossingsgerichte gesprekken met leerlingen.

3.4 Nog niet klaar voor verandering

Het zevenstappenmodel en de aanvullende technieken kunnen worden gebruikt als de leerling klaar is voor verandering. Echter hebben leerlingen een probleem, maar ervaren zij dit nog niet zo. Als je in gesprek gaat met de leerling kunnen er drie interactiesoorten plaatsvinden (Shazer, de, 1998, Jong, de en Berg, 2001):

- Bezoekertypisch: De leerling heeft weinig belangstelling voor het gesprek.
- Klaagtypisch: De leerling is geïnteresseerd in het gesprek, maar klaagt veel en lijkt zich hulpeloos te voelen.
- Klanttypisch: De leerling is geïnteresseerd in de hulp die jij kunt bieden om zijn/haar doel te bereiken.

Nuttige interventies bij de verschillende interacties (Visser, 2009):

Interactietype en aandachtspunten	Nuttige interventies
Bezoekerstypische interactie: -Samenwerkingsrelatie -Nut van het gesprek -Rolverheldering	-Besteed aandacht aan de reden voor het gesprek. -Toon waardering voor het feit dat het gesprek plaats kan vinden. -Verken en respecteer de perceptie van de

	leerling. -Kom erachter wat de leerling verwacht van het gesprek. -Kom erachter wat het gesprek voor de leerling nuttig kan maken.
Klaagtypische interactie: -Samenwerking -Probleemonderkenning -Expliciteren van de veranderbehoefte -Definiëren van de gewenste toestand	-Toon begrip. Erken en accepteer wat de leerling naar voren brengt. -Onderkent het probleem en kom erachter hoe het een probleem vormt om de veranderbehoefte te expliciteren. -Wanneer de klant vindt dat het probleem voldoende is besproken, ga dan over naar het definiëren van de gewenste toestand: 'Hoe zou je willen dat de situatie wordt?'
Klanttypische interactie: -Beschrijven van de beoogde resultaten -Vaststellen van het platform -Herkennen en analyseren van eerdere successen -Een kleine stap vooruit -Monitoren van voortuitgang	-Wat gaat er al goed? -Wat is er al bereikt? -Wat zal er anders zijn wanneer het probleem verdwenen is? Hoe merk je dit dan? -Wanneer ging het al beter? Wat was er toen anders? Hoe heb jij dat voor elkaar gekregen? -Wat zou een kleine stap vooruit zijn?

Zie weerstand als samenwerking

Soms draag je adviezen aan waarvan de leerling zegt dat hij/zij er niets mee kan. Dit kan je tot wanhoop drijven. Als je de weerstand opmerkt kun je dit benoemen en vragen wat de leerling een betere aanpak zou vinden. De leerling krijgt hierbij het gevoel serieus genomen te worden. Daarnaast zorgt dit ervoor dat de leerling zich beter kan uitdrukken. Het kan namelijk zijn dat je te snel voor hem/haar gaat. De leerling krijgt ook de kans de mogelijkheid om de aanpak te wijzigen en hierdoor effectiever te laten zijn.

3.4 Conclusie

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek is een positieve manier van omgaan met alledaagse problematiek van de leerling. De leerling leert gedurende de gesprekken te kijken naar oplossingen die in het verleden al hebben gewerkt. Deze oplossingen kunnen als transfer gebruikt worden voor de huidige problematiek. Tijdens de gesprekken voelt de leerling zich competent en veilig genoeg om op onderzoek te gaan naar zijn/haar kwaliteiten om zijn/haar probleem op te lossen.

Een aantal scholen in Amerika maken al gebruik van oplossingsgericht werken en de oplossingsgerichte gespreksmethodiek. Op deze scholen is de veiligheid verhoogd en zijn de prestaties beter. De leerlingen zijn gemotiveerder om te leren. (Aronson et. al., 2002, Young, 2004, Kim Berg, 2004). In Nederland is de oplossingsgerichte gespreksmethodiek nog redelijk onbekend op scholen. Een oplossingsgerichte gespreksmethodiek zou ook in Nederland een docent of mentor kunnen helpen door toepasbare hulpmiddelen aan te reiken die helpen in de begeleiding van leerlingen. (Cauffman & Dijk, van, 2010)

De oplossingsgerichte gespreksmethodiek bestaat uit het 7 stappenmodel (Visser, 2010, Cauffman & Dijk, van, 2010). Het 7 stappenmodel bevat 7 stappen die een persoon doorloopt als er een verandering plaats vindt. Onder begeleiding van de mentor of docent doorloopt de leerling de 7 stappen. De mentor of docent dient zich te bekwaamen in de verschillende technieken en aanvullende technieken van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek om de leerling op een effectieve en efficiënte manier te kunnen begeleiden. Technieken die veel winst kunnen behalen bij een leerling zijn de wondervraag (Visser, 2010) en het gebruik van verschillende schaalvragen (Szabó, 2003).

De literatuurstudie die ik heb uitgevoerd heeft mij geholpen om de effectiviteit van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het buitenland helder te krijgen. Zoals blijkt uit verschillende onderzoeken is de oplossingsgerichte gespreksmethodiek geschikt om een mentor of docent te helpen de leerling binnen aanzienbare tijd door middel van relatief eenvoudige gesprekstechnieken te leren problemen zelfstandig aan te pakken. (Berg, 2004, Young, 2004) Als mentor en docent wil ik mijn leerlingen niet alleen verder helpen in hun studie, maar ook de vaardigheden meegeven die zij later in hun leven kunnen gebruiken om problemen waar zij tegenaan lopen op te lossen. Ik geloof in een positieve stimulatie van de leerling en een positieve omgeving waarin de leerling fouten durft te maken en van de fouten durft te leren. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek geeft mij de mogelijkheid om op een positieve manier met de leerling in gesprek te gaan.

Tijdens mijn onderzoek wil ik uitzoeken of de oplossingsgerichte gespreksmethodiek een geschikte methodiek is om als methodiek in te zetten in het groene MBO onderwijs. Om dit goed te kunnen onderzoeken heb ik de verschillende technieken die ik heb uitgewerkt in mijn

theoretisch kader bestudeerd. Deze technieken kan ik inzetten tijdens de gesprekken die ik voer met mijn coachleerlingen. Doordat ik de technieken in theorie heb bestudeerd ben ik beter in staat mijn onderzoek goed uit te voeren.

Onderzoeksvraag en deelvragen

Onderzoeksvraag

Welk effect heeft de oplossingsgerichte gespreksmethodiek op de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen van de leerlingen van de MBO opleiding paraveterinair op het AOC-oost in Enschede?

Deelvragen

-Welk effect heeft een intakegesprek en een evaluatiegesprek op het ontwikkelingsproces van de vaardigheden van de leerling om nu en in de toekomst de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen?

- Welk effect hebben de oplossingsgerichte gesprekstechnieken tijdens de gesprekken met de leerling op het ontwikkelingsproces om de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen?

Op welke manier ervaren leerlingen de oplossingsgerichte gespreksmethodiek met betrekking tot de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen?

Onderzoeksopzet

Ik ga een gericht praktijkonderzoek uitvoeren op het AOC-oost in Enschede, opleiding paraveterinair. Mijn praktijkonderzoek is een kwalitatief meervoudige gevalsstudie die ik uitvoer bij 6 leerlingen in de eerste, derde en vierde klas van de opleiding paraveterinair. Ik ga de oplossingsgerichte gespreksmethodiek gedurende 6 weken inzetten tijdens de coachgesprekken met deze 6 leerlingen. Hiervoor gebruik ik de gespreksformulieren die terug te vinden zijn in de bijlage. Tijdens de gesprekken wordt de 7 stappendans voor zover mogelijk doorlopen. Tijdens de gesprekken houd ik op de gespreksformulieren bij wat er wordt besproken in het gesprek. De gegevens van de gespreksformulieren verzamel ik en geef ik op een samenvattende manier weer in het onderzoeksverslag. De gegevens analyseer ik, waardoor ik de onderzoeksvraag en de deelvragen kan beantwoorden. Tevens laat ik de leerlingen de enquête uit de bijlage invullen om een conclusie te kunnen formuleren over de ervaring van de leerlingen over de oplossingsgerichte gespreksmethodiek.

Om de veiligheid van de leerling te waarborgen geef ik in het onderzoeksverslag alleen een samenvatting van de gesprekken die van de leerling gedeeld mogen worden. Mocht er informatie in de gespreksformulieren missen geef ik dit in mijn onderzoeksverslag aan.

De onderzoeksgroep

Ik voer mijn onderzoek uit op het AOC-oost in Enschede bij de opleiding paraveterinair. De opleiding paraveterinair is een niveau 4 opleiding die bestaat uit 4 jaar. Ik gebruik voor mijn onderzoek 6 leerlingen van het eerste, derde en vierde jaar van de opleiding paraveterinair. In Enschede ben ik coach van 22 leerlingen uit de eerste, derde en vierde klas in de leeftijdsgroep van 16 tot en met 21 jaar. Door middel van coachgesprekken weet ik dat de 6 leerlingen die ik voor het onderzoek gebruik allemaal tegen een probleem aanlopen. De problemen die deze leerlingen ervaren zijn zeer uiteenlopend. Eén leerling vindt zelf dat zij geen probleem heeft echter blijkt in de praktijk dat zij wel een verandering door zal moeten maken om later het beroep uit te kunnen voeren.

Ik heb in het verleden zelf doelen opgesteld om met deze leerlingen te behalen. Sommige leerlingen hebben zelf (on)bewust een doel die zij willen behalen. De gestelde doelen uit het verleden zijn nog niet naar alle tevredenheid behaald. Het is echter wel belangrijk dat deze leerlingen op een gemotiveerde manier een oplossing vinden voor het probleem waar zij tegenaan lopen.

Onderzoeksinstrumenten

Om antwoord te kunnen geven op mijn deelvragen en mijn onderzoeksvraag ga ik gesprekken voeren met de leerlingen. Tijdens deze gesprekken vul ik de verschillende formulieren in. Door de ingevulde formulieren te analyseren kan een conclusie formuleren over het effect van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het groene onderwijs in Enschede.

-Welk effect heeft een intakegesprek en een evaluatiegesprek op het ontwikkelingsproces van de vaardigheden van de leerling om nu en in de toekomst de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen?

Voor het intakegesprek ontwikkel ik een intakeformulier. Deze gespreksmethodiek is nieuw voor mij. Het intakeformulier geeft de onderwerpen die bij het intakegesprek aan bod moeten komen op goede volgorde weer. Dit geeft een format waarbinnen het gesprek plaats kan vinden. Op het intakeformulier wordt de probleemstelling beschreven. Aan de hand van de probleemstelling wordt de hulpvraag geformuleerd. Bij de hulpvraag wordt een doel geformuleerd. De leerling werkt na het geformuleerde doel toe. Het doel moet haalbaar zijn en concreet beschreven. De leerlingen zijn gewend te werken met de SMART methode. De SMART methode wordt dan ook ingezet om een concreet en haalbaar doel te formuleren. Het intakeformulier kan bij de eindevaluatie hulp bieden om te kijken of de vooraf gestelde doelen zijn behaald. Door het intakeformulier in de eindevaluatie te bespreken wordt de voortgang die is geboekt inzichtelijk gemaakt voor de leerling.

In bijlage 1 heb ik het intakeformulier dat dient te worden gebruikt bij het intakegesprek toegevoegd. In bijlage 5 heb ik vragen toegevoegd die gesteld kunnen worden tijdens het intakegesprek. De vragen kunnen een hulpmiddel zijn voor het gesprek.

Voor het evaluatiegesprek ontwikkel ik een evaluatieformulier. Het evaluatieformulier geeft een format waarbinnen het gesprek dient plaats te vinden. Tijdens het evaluatiegesprek kijkt de leerling terug op de afgelopen 6 weken. De leerling bekijkt of zij haar doel heeft behaald. Het kan zijn dat de leerling het doel nog niet helemaal of niet heeft bereikt. Samen met de leerling worden nieuwe haalbare doelen opgesteld voor de komende periode. Tijdens het evaluatiegesprek kan het intakeformulier gebruikt worden om een terugblik te geven op het doorlopen proces. Door nogmaals naar de probleemstelling te kijken kan de leerling inzicht krijgen in waar zij toen stond en waar zij nu staat in haar probleem. De in het theoretische

kader besproken schaalvragen van Szabo zijn een goed hulpmiddel tijdens het evaluatiegesprek om te kijken of de leerling haar doelen heeft behaald. In bijlage 3 is het evaluatieformulier opgenomen. In bijlage 6 zijn voorbeeldvragen opgenomen die als hulpmiddel kunnen fungeren tijdens het evaluatiegesprek.

- Welk effect hebben de oplossingsgerichte gesprekstechnieken tijdens de gesprekken met de leerling op het ontwikkelingsproces om de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen te behalen?

Tijdens de vier gesprekken die wekelijks plaatsvinden met de leerling worden de oplossingsgerichte gesprekstechnieken zoals deze staan beschreven in het theoretische kader ingezet. Een belangrijke techniek die ingezet wordt tijdens de gesprekken is de wondervraag. Het antwoord op de wondervraag geeft een basis om de leerling een positief toekomstbeeld te laten schetsen. Door verschillende oplossingsgerichte vragen te stellen kan de docent de leerling laten nadenken over eerder gebruikte strategieën en oplossingen voor het huidige probleem. In bijlage 2 heb ik het format voor de gesprekken toegevoegd. Dit format zorgt voor een basis van waaruit de gesprekken plaats kunnen vinden. In bijlage 7 zijn oplossingsgerichte vragen toegevoegd die gebruikt kunnen worden tijdens de gesprekken.

Op welke manier ervaren leerlingen de oplossingsgerichte gespreksmethodiek met betrekking tot de persoonlijke leer- en ontwikkelingsdoelen?

Een belangrijk onderdeel van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek is dat op een positieve manier snel resultaat wordt geboekt. De leerlingen vullen een enquête in waarin 14 gesloten vragen staan. Door de enquête wordt gecontroleerd hoe de leerling de gesprekken heeft ervaren. Om succes te behalen met de oplossingsgerichte gespreksmethodiek moet een positieve sfeer gecreëerd worden en moet de leerling het gevoel hebben begrepen te worden. De antwoorden die gegeven worden in de enquête geven extra informatie over de gevoerde gesprekken en vormen zo een controlepunt. In bijlage 4 is de enquête die door de leerlingen wordt ingevuld opgenomen.

Plan van aanpak

Schrijven onderzoeksplan

Week	Activiteit
1	Bedenken onderzoeksonderwerp. Schrijven aanleiding. Vorbereidend literatuuronderzoek.
2	Vorbereidend literatuuronderzoek vervolg. Verwerking vorbereidend literatuuronderzoek. Schrijven van de probleemstelling. Onderzoeksvraag en deelvragen formuleren. Schrijven onderzoeksopzet.

Uitvoeren onderzoek

Week	Activiteit
1	Onderzoek oplossingsgerichte gespreksmethodieken
2	Onderzoek oplossingsgerichte gespreksmethodieken. Verwerking van de oplossingsgerichte gespreksmethodieken in een literatuuronderzoek. Opzetten verslag, voorblad, inleiding, inhoudsopgave.
3	Ontwikkelen: -Intakeformulier -Gespreksformulier -Evaluatieformulier -enquête Benaderen van leerlingen, afspraken plannen.
4	Intakegesprekken met de leerlingen. Gezamenlijk invullen van intakeformulier.
5	Gesprekken met de leerlingen. Verwerken van de gesprekken op de gespreksformulieren.
6	Gesprekken met de leerlingen. Verwerken van de gesprekken op de gespreksformulieren.
7	Gesprekken met de leerlingen. Verwerken van de gesprekken op de gespreksformulieren.
8	Gesprekken met de leerlingen. Verwerken van de gesprekken op de gespreksformulieren.

9	Evaluatiegesprek met de leerlingen. Gezamenlijk invullen van de evaluatieformulieren. Invullen van de enquête door de leerlingen.
10	Analyseren van de gegevens en deze verwerken.
11	Analyseren van de gegevens en deze verwerken.
12	Schrijven van de conclusie en discussie. Inleveren van het verslag.

Bijlage 2: Gespreksformulieren

Intakeformulier

De context

Verheldering van het probleem

Schetsen toekomstbeeld

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Vaststellen van het platform

Gespreksformulier

Analyse eerdere successen

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Evaluatieformulier

Het oorspronkelijke doel

In hoeverre is het doel behaald?

Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem

---

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Bijlage 3: Enquête voor de leerlingen

Enquête

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☐ Ja ☐ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☐ Ja ☐ Nee

Ik heb mijn doel(en) bereikt

☐ Ja ☐ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Bijlage 4: Inge vulde intakeformulieren

Intakeformulier

Leerling: 1

De context

Leerling 1 is een meisje van 16 jaar oud. Zij woont samen met haar moeder, vader en broertje in een stad dichtbij school. Leerling 1 zit in de eerste klas van de opleiding paraveterinair.

Verheldering van het probleem

Haar cijfers zijn goed. Zij geeft aan wel veel voor de toetsen te leren. De tijd die zij in de toetsen steekt gaat ten koste van haar hobby's.

Leerling 1 is zeer veel ziek. Ongeveer 27% van de schooltijd is zij afwezig wegens ziekte, artsen, fysiotherapie enz. Hierdoor mist zij veel lestijd en stagetijd. Zij heeft hierdoor een achterstand opgebouwd wat betreft stage uren. Waarschijnlijk haalt zij deze stagetijd niet meer in voor het einde van het schooljaar.

Zij vindt communiceren lastig. Ze deelt zaken mede, waarvan de andere partij graag heeft dat deze worden overlegd. Zij komt op anderen over of zij vindt dat anderen veel rekening met haar moeten houden. Ze heeft moeite met het hanteren van werktijden van anderen, waardoor ze buiten werktijd niet relevante vragen stelt aan mensen. Zelf vindt zij niet dat zij een communicatieprobleem heeft.

Haar bewijsstukken zijn onder de maat. Ze kopieert letterlijk teksten van internet en ze heeft veel moeite met het schrijven van een reflectie.

Zij is vroeger erg gepest. Hierdoor neemt ze sneller een verdedigende houding bij het krijgen van feedback aan die weerstand kan opwekken bij de tegenpartij.

Schetsen toekomstbeeld

Leerling 1 wil graag zich graag minder vaak ziek melden. Dit heeft weer tot resultaat dat zij minder uren moet inhalen. De uren die zij in moet halen wil zij graag voor het einde van het schooljaar weg gestreept hebben. De bewijsstukken wil zij voordat zij fulltime stage gaat lopen voldoende hebben, zodat zij dit schooljaar haar PvB (praktijk deexamen) kan afsluiten.

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Leer mij beter communiceren met anderen. Help mij mijn stage uren in te halen en ervoor te zorgen dat ik niet meer gemiste stage uren mis.

Help mij plannen, zodat ik geen lessen mis op school.

Ik mis geen stage uren meer tot het einde van het schooljaar.

Ik haal de gemiste stage uren in voor donderdag 5 juni.

De bewijsstukken zijn op donderdag 5 juni voldoende.

Geen gemiste lessen meer op school, vanwege bezoeken aan de fysiotherapie, artsen enz.

Aan het einde van het schooljaar de PvB.

Geen klachten meer krijgen over klagen. Al ben ik het er niet mee eens dat ik klaag.

Vaststellen van het platform

Haar ziektemeldingen zijn sinds januari 2014 al iets verminderd. Doordat het beter gaat met de studie is zij gestopt bij de psycholoog. Haar stage geeft aan dat er vooruitgang zit in de inzet, communicatie en netheid. Deze zijn alle drie voldoende. Er zit verbetering in haar bewijsstukken. Een aantal van haar reflecties zijn bijna voldoende. Zij heeft naar eigen zeggen duidelijk hoe zij de bewijsstukken moet maken. Zij heeft wel van ieder werkproces een bewijsstuk. De toetsen op school zijn ruim voldoende. Ze levert alles tijdig in.

Intakeformulier

Leerling: 2

De context

Leerling 2 is een meisje van 16 jaar. Zij zit in de eerste klas van de opleiding paraveterinair. Zij heeft dyspraxie. Dyspraxie is een ontwikkelingsaandoening die zich bij haar uit in een slecht korte termijngeheugen, laat beginnen met praten, .

Verheldering van het probleem

Leerling 2 is een sensitief meisje. Zij ervaart thuis problemen, doordat zij te veel meeleeft met haar familie. Zij is donderdagochtend weggelopen van huis zonder telefoon. Op school is haar inzet de laatste maanden onder de maat geweest. Zij heeft geen bewijsstukken af. Zij heeft een paar toetsen niet gemaakt. Zij is 5 donderdagen niet op school geweest, waardoor ze 3 lessenseries heeft gemist. Zij heeft de startopdrachten van het begin van het schooljaar niet gemaakt. De opdrachten van techniek zijn nog niet ingeleverd. Zij kan dit vak nog niet afronden.

Zij heeft nog geen stageplek voor volgend schooljaar.

Ze zit slecht in haar vel. Hierdoor slaapt zij slecht, eet zij slecht, is ze moe en lusteloos. Ze heeft minder zin in leuke dingen. Haar opa bij wie ze deels woont heeft aangegeven dat als haar studie niet verbeterd hij haar paard verkoopt.

Schetsen toekomstbeeld

Zij wil graag voor het einde van het schooljaar haar bewijsstukken, opdrachten techniek en startopdrachten af hebben. Ze wil iedere dag op school komen, waardoor ze geen lessen meer mist. Ze kan dan de lesstof beter begrijpen en leren.

Ze wil aan het einde van het schooljaar haar PvB (praktijk deexamen) voldoende hebben behaald. Ze wil een leuke stageplek hebben waar zij volgend schooljaar kan starten.

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Help mij de studie mijn studie op de rit te krijgen.

Voor het einde van het schooljaar is het portfolio af en zijn de achterstallige vakken ingehaald.

Vaststellen van het platform

De toetsen die leerling 2 heeft gemaakt zijn voldoende. Op haar stage zijn ze heel enthousiast over haar. Zij geeft aan zeer goed met de boer en boerin te kunnen. Zij heeft veel kennis en vaardigheden geleerd dit jaar op het stagebedrijf. Zij denkt dat ze haar PvB kan halen wanneer zij hier voor op mag. Het grootste gedeelte van het schooljaar is zij keurig

op school geweest. Ze vindt de studie en haar klas erg leuk. Ze kan het goed met haar klasgenoten vinden.

Intakeformulier

Leerling: 3

De context

Leerling 3 is een meisje van 16 jaar. Zij zit in de eerste klas van de opleiding paraveterinair.

Verheldering van het probleem

Leerling 3 heeft veel moeite gehad met de keuze van een opleiding. Zij heeft naar eigen zeggen niets in haar leven dat zij echt leuk vindt. Ze vindt alles prima zo. Het liefst gaat ze haar hele leven naar school. Zij vindt deze opleiding niet leuk genoeg om vier jaar te volgen voor het beroep. Het beroep lijkt haar wel leuk. Ze wil een andere opleiding volgen. De stage vindt zij verschrikkelijk en zij wil hier dan ook stoppen.

Schetsen toekomstbeeld

Zij wil graag een opleiding/beroep vinden die bij haar past. Ze wil graag een andere stageplek voor de rest van het schooljaar.

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Help mij een opleiding te vinden die bij mij past voor het einde van het schooljaar.

Help mij een andere stageplek te vinden die bij mij past voor de rest van het schooljaar.

Vaststellen van het platform

Leerling 3 is een leuke meid. Zij heeft aansluiting bij haar klasgenoten. Thuis gaat het naar eigen zeggen goed. Als zij problemen ervaart komt zij bij mij om samen naar een oplossing te zoeken. Zij staat open voor suggesties. De stage is ondanks dat zij het niet leuk vindt tevreden over haar. Zij is verder tevreden over haar leven.

Intakeformulier

Leerling: 4

De context

Leerling 4 is een meisje van 20 jaar. Zij zit in haar vierde jaar van de opleiding paraveterinair.

Verheldering van het probleem

Leerling 4 vraagt zich af of zij de opleiding op tijd kan afronden. Zij denkt dat zij teveel achterstand heeft om nog voor het einde van het schooljaar alles af te hebben. Ze is bang dat zij hierdoor haar PvB (praktijk deexamen) niet kan doen. Zij moet dan volgend schooljaar een stageplek hebben. Zij is bang dat zij niet tijdig een stageplek kan vinden, waardoor zij nog meer studievertraging oploopt. Ze is bang dat ze op deze manier de opleiding helemaal niet meer afrondt.

Schetsen toekomstbeeld

Zij wil graag aan het einde van het schooljaar afstuderen. Ze wil op zoek naar een leuke baan. Na de zomervakantie wil zij graag aan het werk. Mocht dit niet lukken dan wil ze graag een nieuwe opleiding gaan doen. Wat weet ze nog niet precies.

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Help mij mijn studie dit schooljaar af te ronden.

Vaststellen van het platform

Leerling 4 doet het goed op stage. Zij heeft de meeste vakken met een voldoende afgerond. Zij is het grootste gedeelte van het schooljaar zelf in staat geweest haar opleiding te sturen. Zij weet waar ze naar toe wil werken (toekomst). Ze past goed in de klas en is een leerling die volgens docenten prettig is in de lessen.

Intakeformulier

Leerling: 5

De context

Leerling 5 is een meisje van 19 jaar. Zij zit in haar derde jaar van de opleiding paraveterinair.

Verheldering van het probleem

Zij kan erg slecht overweg met de mensen op haar stageadres. Zij vindt de manier waarop zij richting haar communiceren erg lastig. Zij wordt aangesproken op fouten die zij al dan niet heeft begaan waar klanten bij zijn. De stagebegeleiders worden boos op haar als zij niet tijdig koffie heeft gehaald, ook al heeft zij hier geen tijd voor gehad wegens werkzaamheden voor de praktijk. Zo kan zij nog meer voorbeelden noemen. Zij weet niet of zij de rest van het schooljaar deze stage gaat volhouden. Echter als zij stopt met de stage is er waarschijnlijk geen andere stageplek voor haar en loopt zij studievertraging op.

Door haar stageplek ervaart zij in het weekend al veel stress. Ze ziet er erg tegenop om naar de stage te gaan. Zij voelt zich hier mentaal niet veilig. Ze is bang dat zij te weinig werkzaamheden mag verrichten om de PvB (praktijk deexamen) te mogen behalen.

Schetsen toekomstbeeld

Dat het op de stage qua communicatie richting haar beter gaat. Zij wil graag meer werkzaamheden oefenen die zij moet kunnen voor haar PvB. Zij wil haar portfolio tijdig af hebben, om haar PvB te mogen doen. Zij wil geen studievertraging hebben opgelopen aan het einde van het schooljaar. Zij heeft een stageplek voor volgend schooljaar. Zij heeft hier een dag meegelopen en ze vond het geweldig.

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Help mij deze stage goed af te ronden voor het einde van het schooljaar.

Help mij om mij beter te laten voelen over mijn eigen kunnen. (door mij geformuleerd, omdat ik vindt dat haar zelfvertrouwen verminderd)

Vaststellen van het platform

Leerling 5 is een leuke meid. Zij past goed binnen de klas. Zij doet op school goed mee. Het is geen leerling die snel klaagt. Zij is een echte doorzetter. Op de stage geven zij aan dat ze het goed doet. Dit betekent dat zij waarschijnlijk de go-verklaring voor de PvB afgeven. Haar cijfers zijn goed. Zij heeft een stageplek voor volgend schooljaar.

Intakeformulier

Leerling: 6

De context

Leerling 6 is een meisje van 19 jaar. Zij zit in haar derde jaar van de opleiding paraveterinair.

Verheldering van het probleem

Haar vriend heeft het plotseling uitgemaakt. Leerling 6 vertoont hierdoor depressieverschijnselen. Zij heeft nergens zin, slaapt slecht, eet slecht, is lusteloos, ze komt nergens toe zowel privé als op school, vindt zaken zoals volleybal niet meer leuk en moet zich hier echt toe zetten, ze huilt veel, ze vindt het leven niet meer leuk en is erg vermoeid. Zij heeft veel moeite met het zien van de leuke dingen in het leven. Ze heeft geen zelfmoordplannen, maar als ze niet meer wakker wordt vindt zij dit niet erg. Ze heeft geen idee waarom haar vriend het heeft uitgemaakt. Met deze inzet voor school loopt zij studievertraging op. Zij heeft de royal canin cursus (hondenvoeding voor honden met aandoeningen) niet behaald.

Leerling 6 heeft een erg smalle bestaansbasis. Zij heeft één vriendin die niet altijd tijd voor haar heeft. Haar leven bestond hiervoor uit haar vriend die er bijna altijd was. Met het volleybalteam heeft ze goed contact tijdens de training, maar daar buiten niet.

Schetsen toekomstbeeld

Ze wil zich weer goed voelen. Ze wil weer plezier hebben in het leven. Ze wil graag het reguliere programma van de studie volgen.

Vaststellen van de hulpvraag en het doel (SMART)

Help mij me beter te voelen, zodat ik mijn studie kan vervolgen.

Vaststellen van het platform

Op de vraag: "hoe zij het volhoud?" wist zij eerst geen antwoord. Na een tijdje gaf ze aan dat ze toch een gezellige vriendin heeft waar ze op kan bouwen. Ze kan goed met haar ouders. Haar klas vindt zij leuk. Ze doet het toch best goed op school. Als zij iets te doen heeft gaat het wel redelijk. Zolang ze niet aan hem hoeft te denken.

Bijlage 5: Inge vulde gespreksformulieren

Gespreksformulier 1

Leerling: 1

Analyse eerdere successen

Haar planning is goed, waardoor ze alles op tijd inlevert. Haar toetsen zijn voldoende. Ze heeft al iets minder ziekte uren. Ze is gestopt bij de psycholoog. De reflectie van haar laatste bewijsstuk is bijna voldoende. Haar bewijsstuk van de startopdrachten is ook voldoende.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft deze week aan haar bewijsstukken gewerkt. Ze heeft ze op de andere laptop staan, waardoor ze de bewijsstukken niet bij zich heeft. Dit zou ze kunnen oplossen door ze te mailen of volgende week mee te nemen, zodat we er samen naar kunnen kijken.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Haar boer had aangegeven dat het beter ging met haar communicatie. Hij vindt dat ze minder klaagt. Zij vindt dat ze eigenlijk nog nooit geklaagd heeft. We hebben zijn eerste beoordeling en de tweede beoordeling naast elkaar gelegd. Ze is vooruit gegaan in werkhouding. Gekeken welke punten ze nog zou kunnen verbeteren. Ze zou kunnen proberen haar werktempo te verhogen. Hier scoort ze nu een voldoende op. Ze wil hem graag ophogen naar een ruim voldoende. Dit wordt wel lastig met al haar klachten. Toch is het haar de afgelopen periode gelukt om van een matig naar een voldoende te komen. Dit komt volgens haar doordat ze meer conditie heeft opgebouwd op de boer. Een verbeterde conditie zou haar dus kunnen helpen om haar werktempo te verhogen. Ze weet echter niet wat ze kan doen om haar conditie te verbeteren. Ze doet al heel veel.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Volgende week bewijsstukken mee of gemaild. Huiswerk: nadenken over hoe ze haar conditie kan verbeteren.

Gespreksformulier 1

Leerling: 2

Analyse eerdere successen

Afgelopen week heeft ze een gesprek met haar ouders gehad over het weglopen. Haar ouders hadden aangegeven dat zij erg waren geschrokken. Het weglopen heeft er wel voor gezorgd dat zij met haar ouders in gesprek kwam. Ik heb met haar gepraat of dit de meest goede oplossing was. Zij denkt van niet. Ze wist even niet hoe ze het anders had moeten doen op dat moment. Achteraf heeft ze hier wel spijt van. Het gesprek met haar ouders heeft haar goed gedaan. Het heeft haar geholpen om het probleem minder zwaar te maken. Ze denkt dat sneller een gesprek aan gaan met haar ouders ervoor kan zorgen dat het niet escaleert en dat ze door tijdig in gesprek te gaan ook op een betere manier haar gevoel kan aangeven aan haar ouders.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze is in gesprek geweest met haar ouders. Dit heeft haar erg goed gedaan.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze voelt zich weer beter. Ze zit lekkerder in haar vel. Ze is weer op school.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Oppakken studie om de studievertraging te beperken.

Gespreksformulier 1

Leerling: 3

Analyse eerdere successen

In het vorige gesprek kwam naar voren dat leerling 3 de opleiding niet langer leuk vindt. We hebben in dit gesprek gekeken hoe zij tot de keuze van deze opleiding is gekomen. Tijdens het maken van haar keuze heeft haar vriend een grote invloed gespeeld. Ze had eerst willen kiezen voor een ICT opleiding.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Zij heeft op haar stage gepraat dat ze gaat stoppen. Ze heeft na gedacht over een nieuwe opleiding. Ze geeft aan dat ze dit heel erg moeilijk vindt.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze heeft ontdekt dat de invloed van familie geen goede uitwerking heeft op haar keuze van de opleiding.

Tijdens het gesprek hebben we gekeken naar wat eventueel wel zou kunnen werken. Ze wilde graag een gesprek met de decaan om een beroepentest af te nemen.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Leerling 3 gaat een afspraak plannen bij de decaan en een beroepentest afnemen.

Gespreksformulier 1

Leerling: 4

Analyse eerdere successen

Ze heeft zich nooit druk gemaakt over studievertraging. Ze liep altijd redelijk op schema. Eventuele zaken die zij niet had gehaald heeft ze het jaar daarop wel gehaald.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft geïnventariseerd wat zij dit schooljaar nog moet doen om af te kunnen studeren.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Nu ze alles op papier heeft staan wordt ze al iets rustiger. Het valt toch best mee. Wat haar zou kunnen helpen nu is een planning maken. Zij geeft aan dit zelf te kunnen. Hier gaan we dan in het volgende gesprek samen naar kijken. Ze heeft wel iets achterstand, maar er komt ook nog een vakantie aan. In de vakantie zou ze veel kunnen doen.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Een planning maken om dit schooljaar de studie af te kunnen ronden.

Gespreksformulier 1

Leerling: 5

Analyse eerdere successen

De stage is de enige plek waar ze negatief naar haar communiceren. Dit zegt iets positiefs over haar! Er zijn ook mensen waarmee het wel goed gaat op stage.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft nagedacht over de stageplek. Ze weet nog niet of ze hier wil blijven. Ze heeft het hier over gehad met haar ouders.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze is samen met haar vader op school. Ze heeft thuis haar stage probleem besproken. Haar vader geeft aan dat ze moet doorzetten. Ze kan hier heel veel van leren. In de rest van haar leven komt ze immers mensen tegen waarmee het niet altijd goed gaat. Zij geeft aan dat een nieuwe stageplek niet haalbaar is voor dit schooljaar. Als ze stopt bij dit adres loopt zij dus studievertraging op. Dit wil ze absoluut niet. Voor haar gevoel is de stage afmaken de minste uit twee kwaden. Ze is het eens met haar vader dat ze hier ook van kan leren. Ze vindt het wel moeilijk. Aangegeven dat ze het moeilijk mag vinden en dat het heel goed van haar is dat ze het wil doorzetten. Haar vader vindt dit ook heel erg goed van haar. Nog even haar stage voor volgend jaar besproken. Dit lijkt haar een hele leuke stage. Goed dat ze zo op tijd is. Ze loopt op schema op school. Ze is een leuke meid die goed in de groep past. Vader is blij dit te horen. Hij geeft aan dat ze een echte werker is. Dit blijkt ook uit haar besluit.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Stage bezoek plannen. Leerling 5 gaat nadenken wat zij wil bespreken tijdens het gesprek. Dit wordt in een volgend gesprek besproken.

Gespreksformulier 1

Leerling: 6

Ze voelt zich nog erg slecht. Zelfde symptomen als bij intakegesprek. Ze is veel boven en heeft weinig contact met mensen. Ik ben bang voor sociale isolatie. Ze is deze week niet naar de volleybaltraining geweest. Ze kon zich er niet toe zetten. Ik heb nogmaals aangegeven dat ik erg graag wil dat zij een gesprek aanvraagt bij haar huisarts, omdat ik mij zorgen om haar maak. Ik heb de hulp binnen school aangegeven (zorgteam e.d.). Echter kan het een tijdje duren voordat deze hulp op gang komt. Haar gevoel over het leven was niet veranderd.

Analyse eerdere successen

Ze is wel naar school en stage gegaan. Zij voelt zich op haar best op de stage. Zij heeft hier de hele dag iets te doen en dus veel afleiding. Op school zijn er momenten, waarop zij minder te doen heeft. Voornamelijk als zij zelfstandig moet werken. Maar als zij les krijgt gaat het beter. Afleiding werkt voor om zich beter te voelen.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Geen stappen die ik heb kunnen constateren. Ik heb het gevoel dat zij een stap achteruit is gegaan.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek en tijdens dit gesprek geboekt?

Tijdens het gesprek ziet zij in dat afleiding haar wel helpt. De rest van de week is zij eigenlijk achteruit gegaan. Ze ziet er slecht uit. Haar leven geeft ze nu een 4. Ik heb haar gevraagd wanneer haar leven een 3 zou krijgen. Als zij haar beste vriendin en haar volleybalteam verliest. Hier is zij bang voor, omdat zij niet naar de volleybal gaat en mensen haar niet gezellig vinden. Om haar leven een 4.5 te gaan geven wil zij meer doen en minder thuiszitten. Ze wil daarom graag naar de volleybaltraining, ondanks dat ze hier geen zin in heeft. Haar beste vriendin zit ook op het AOC. Ze wil in de pauzes graag bij haar zitten. Ze wil proberen minder ongezellig te zijn in haar buurt.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Zij gaat waarschijnlijk wel een afspraak maken bij de huisarts. Misschien dat deze haar nog hulp kan bieden om zich beter te voelen. Ik vind namelijk dat ik niet opgeleid ben om de situatie voldoende te kunnen inschatten en haar hierbij te helpen. Ik constateer depressiesymptomen, maar ik weet niet in hoeverre dit problematisch is. Ik zou dan ook erg blij zijn als zij de afspraak bij de huisarts maakt.

Afleiding helpt, daarom wil zij ondanks dat ze geen zin heeft deze week toch naar de volleybaltraining.

Gespreksformulier 2

Leerling: 1

Analyse eerdere successen

Een verbeterde conditie helpt om haar werktempo te verhogen.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft haar bewijsstukken niet mee en niet gemailld. De laptop is gecrasht.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze heeft nagedacht over hoe ze haar conditie kan verbeteren, maar ze kan niets bedenken. Ze kan niet te lang lopen, want dan krijgt ze last van haar knieën. Ze heeft deze week ook haar ribben gekneusd, waardoor ze slecht adem kan halen. Daarom was ze ook drie dagen ziek op school. Ze is wel naar de stage gegaan. Compliment gegeven. Haar conditie heeft ze het afgelopen half jaar verbeterd door het fietsen naar de stage en het werken op de boer. Ze gaat met de bus naar het station. Op de fiets is dit 15 minuten. Ze zou dan even lang onderweg zijn. Misschien dat hier nog winst valt te behalen. Als haar ribben over zijn wil ze het wel proberen. Ze vindt het wel ver fietsen. Aangegeven dat ze eerst ook vond dat ze naar de boer ver moest fietsen en dat dat nu ook al veel beter gaat.

Ze heeft wel verder gewerkt aan haar bewijsstukken tot de laptop crashte. Ze is bijna klaar. Complimentje voor de goede planning. Aangegeven dat we volgende week verder gaan met het gesprek als ze haar bewijsstukken heeft meegenomen of gemailld.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Bewijsstukken meenemen of mailen.

Gespreksformulier 2

Leerling: 2

Analyse eerdere successen

-

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft haar studie weer opgepakt. Ze is begonnen met 2 bewijsstukken. Ze heeft deze twee bijna af. Ze heeft gekeken welke toetsen zij nog moet inhalen. Alles bij elkaar valt het mee. Hierom was zij erg opgelucht. Ze was bang dat ze veel studievertraging had opgelopen.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze voelt zich nog steeds goed. Thuis gaat het steeds iets beter. Ze is in gesprek gebleven met haar ouders. Haar paard is niet door haar opa verkocht.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Verder met de bewijsstukken. Om de toetsen te halen gaat zij afspraken maken met docenten. Ze ziet op tegen voeding 2. Wat haar zou kunnen helpen is het doorspreken van de toets. Ze gaat hiervoor een afspraak maken met de desbetreffende docent.

Gespreksformulier 2

Leerling: 3

Analyse eerdere successen

Ze heeft haar stage goed en netjes afgesloten. De boer was tevreden over haar en vond het jammer dat ze weg ging.

De beroepskeuzetest heeft haar geholpen na te gaan denken over andere opleidingen waar ze eerder niet op was gekomen.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Leerling 3 heeft een beroepentest gedaan bij de decaan. Ze heeft deze met de decaan doorgenomen. Ze heeft nu een beeld wat volgens de test bij haar past. ICT kwam hier erg in naar voren. Ook onderwijsassistent zou volgens de test bij haar moeten passen.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze heeft een breder beeld gekregen van verschillende beroepen waaruit ze kan kiezen. Ze heeft na kunnen denken over welke beroepen zij leuk zou vinden. Onderwijsassistent leek haar heel leuk. Zij is ondertussen gestopt bij de stage.

Ze zou graag een dagje willen mee lopen op de basisschool. Ze zou het ook heel fijn vinden om eens een dagje mee te lopen bij de opleiding onderwijsassistente om te kijken of dit iets is.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Leerling 3 gaat bij haar oude basisschool vragen of ze een dagje mee mag lopen als 'onderwijsassistente'.

Ik ga voor haar bellen met het ROC over een meeloop dag op de opleiding.

Gespreksformulier 2

Leerling: 4

Analyse eerdere successen

Het opschrijven van wat ze nog moest doen en het maken van een planning heeft gezorgd voor een veel rustiger gevoel.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft een planning gemaakt.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

We hebben samen naar de planning gekeken. De planning is realistisch. Ze heeft het gevoel dat ze zich er kan gaan houden. Na de vakantie weer een gesprek om te kijken hoe ver ze ermee is.

Door eerst te kijken wat ze nog moet doen raakt ze niet meteen in paniek. Haar paniekgevoel is nu al een stuk minder. Het gevoel sluimert nog wel op de achtergrond. Ze is nog steeds gestrest, maar al een stuk minder.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Ze gaat de planning opvolgen. Na de vakantie kijken hoe dit gaat.

Gespreksformulier 2

Leerling: 5

Analyse eerdere successen

Ze houdt het goed vol. Ze ontloopt de vervelende dierenarts zoveel mogelijk. Dit gaat goed.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft nagedacht over wat zij wil bespreken tijdens het stage bezoek.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Het ontlopen van de dierenarts waar ze het meeste moeite mee heeft gaat heel erg goed. Ze let nu zoveel mogelijk op dat ze bij haar uit de buurt blijft. De dierenarts klaagt hier niet over en valt het niet eens op. De assistente zegt dat ze haar werk goed doet. Hier is ze blij om. Ze wil daarom nog niet in gesprek met de vervelende dierenarts. Ze denkt dat het probleem erger wordt en ze is bang dat ze haar stageplek verliest. Deze keuze is prima. Ze moet kiezen waar ze zich het prettigst bij voelt. Ze wil zich in het gesprek wel graag focussen op de proeve. Misschien dat ze dan meer mag gaan doen wat binnen de proeve past.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Stage bezoek gepland.

Gespreksformulier 2

Leerling: 6

Het is twee weken geleden dat we een gesprek hebben gehad. Ze is bij haar huisarts langs geweest. Deze heeft haar doorgestuurd naar de psycholoog voor een gesprek. Hier is zij inmiddels geweest. Zij gaat hier waarschijnlijk een aantal keren naar toe. Ze ziet er nog steeds erg slecht uit. De depressiesymptomen zijn nog steeds aanwezig.

Analyse eerdere successen

Ze is naar de volleybaltraining geweest voor haar team. Uiteindelijk toch best een goede training gehad.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze is naar de huisarts gegaan en heeft haar eerste gesprek bij de psycholoog gehad.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek en tijdens het gesprek geboekt?

Tijdens het gesprek gaf ze aan dat zij zich niet gesteund voelde door de mensen met wie zij omgaat. Zij begrepen haar situatie niet. Zij heeft hierdoor de neiging er niet over te praten, maar heeft hier wel behoefte toe. Haar vrienden geven aan dat zij ook niet weten wat zij met haar aan moeten. Ik heb haar gevraagd wat zij van hen verwacht. Hoe zij haar kunnen helpen. Zij zou het prettig vinden als ze alleen al zouden luisteren en geen goed bedoelde adviezen meer zouden geven. Dit zou haar erg helpen. Hoe ze dit zou kunnen bereiken? Ze zou in gesprek kunnen gaan met haar vrienden over wat zij van hen verwacht en hoe ze haar zouden kunnen helpen. Dat geeft hen ook meer duidelijkheid.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Gesprek met vrienden.

Gespreksformulier 3

Leerling: 1

Analyse eerdere successen

Het fietsen zorgt voor een betere conditie. Door haar goede planning loopt ze op schema qua school. Ze is ondanks last van haar ribben op de stage geweest.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Wederom geen bewijsstukken meegenomen/gemailed.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Haar ribben gaan al beter. Ze denkt niet dat ze al naar het station kan fietsen. Ze heeft haar bewijsstukken wel af. Haar laptop is gemaakt. Ze heeft er niet aan gedacht de bewijsstukken mee te nemen. Vandaag heeft ze de andere laptop mee genomen. Iedereen vergeet wel eens iets. Aangegeven dat het nu wel vervelend wordt, want nu stagneert het werkproces van de bewijsstukken. Hoe gaat ze ervoor zorgen dat ze de bewijsstukken volgende week mee heeft? Ze noteert dit in haar agenda. Om het niet te vergeten zet ze de bewijsstukken vanavond over op de laptop. Dit probleem is zij dit schooljaar al meerdere keren tegengekomen. Zij vindt het moeilijk hier een oplossing voor te vinden. Zij kan er immers niets aan doen als haar laptop crasht, het even niet doet, het internet het niet doet, ze een keertje vergeet de verslagen/huiswerk over te zetten enz. Met haar gepraat over hoe ze het probleem in de toekomst kan tackelen, omdat haar dit vaak overkomt. Ze kon niets bedenken. Zij kan er niets aan doen dat dit haar overkomt. Uiteindelijk aangegeven dat een agenda haar heeft geholpen in het verleden. Er zijn binnen school mogelijkheden als haar internet het niet doet. Ze kan met de docent overleggen om in het OLC te gaan zitten. Dit vond ze goede oplossingen.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Bewijsstukken mailen vanavond.

Gespreksformulier 3

Leerling: 2

Analyse eerdere successen

Het opschrijven van wat ze nog moet doen helpt haar om overzicht over de studie te krijgen. In gesprek blijven met haar ouders helpt haar om zich minder druk te maken over de problemen van anderen.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze geeft aan dat ze 2 bewijsstukken af heeft. En met de overige bewijsstukken ook al een stuk verder is. Ze heeft hier hard aan gewerkt. Ik heb informatie opgezocht over haar dyspraxie om haar hier beter op te kunnen coachen. Ze heeft nog geen contact opgenomen met mevrouw Amtink.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

We hebben gesproken over de invloed van haar dyspraxie in de dierenartspraktijk. Ze geeft aan veel moeite te hebben met het onthouden van zaken. Ze kan hier problemen mee krijgen op de dierenartspraktijk. Ze kan dit onderscheppen door een schriftje te gebruiken waarin ze haar taken opschrijft. Ze kan het schriftje ook gebruiken om de informatie die ze van de dierenarts of assistente krijgt in op te schrijven. Ze gebruikt op haar stage nu ook een schriftje. Dit werkt heel goed. Haar stage is ook tevreden over haar.

Ze is nu bezig met de bewijsstukken. Ze ziet nu ook resultaat. Dit helpt haar om er verder aan te blijven werken. Haar inzet voor de studie geeft ze nu een 7. Ze is tevreden over dit cijfer. Ze houdt nu voldoende tijd over om ook andere dingen te blijven doen. Haar inzet is nu beter, omdat het thuis ook beter gaat.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Contact opnemen met mevrouw Amtink over voeding 2. Verder werken aan de bewijsstukken. Op school blijven komen.

Gespreksformulier 3

Leerling: 3

Analyse eerdere successen

Een dagje meelopen op een bedrijf geeft haar een beter beeld van het beroep.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze is bij haar vorige basisschool langs geweest en kan daar een dagje meelopen. Afgelopen vrijdag is ze hier een dag geweest. Ze vond de dag en het werk erg leuk. Ze heeft al gevraagd of ze hier stage mag lopen voor de rest van het schooljaar.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze heeft gekeken wat het beroep onderwijsassistente inhoud en de dag mee lopen vond ze ook erg leuk. Zij wordt steeds enthousiaster over dit beroep.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Leerling 3 gaat een afspraak plannen bij de opleiding onderwijsassistente voor een meeloop dag.

Ze zet de stage vast op de basisschool.

Ik ga regelen dat zij de rest van het schooljaar een alternatieve stage kan lopen bij de basisschool.

Gespreksformulier 3

Leerling: 4

Analyse eerdere successen

Noteren wat zij nog moet doen helpt haar zich rustiger te voelen.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft de planning opgevolgd en is erg opgeschoten met de bewijsstukken. Het gaat zelfs sneller dan verwacht.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Een planning geeft rust. Door het opvolgen van de planning en de rust die dit geeft verzet zij meer werk dan in een gestreste toestand. Nu ze ziet dat er vooruitgang in komt voelt ze zich steeds beter. Ze heeft voor zichzelf een afstreeplijst gemaakt. Dit maakt haar vooruitgang visueel.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Het gaat supergoed. Deze lijn vol blijven houden en de planning verder afwerken. Ik ben erg tevreden over haar inzet en haar gemoedstoestand. Volgende week weer een gesprek.

Gespreksformulier 3

Leerling: 5

Analyse eerdere successen

Het ontlopen van de dierenarts gaat nog steeds ongemerkt en heel erg goed.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Er is een afspraak gemaakt voor een stage bezoek. Er is duidelijk wat er besproken gaat worden.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Tijdens het stage bezoek hebben we ons gefocust op de proeve. We hebben de hele proeve doorgenomen. Er is benadrukt dat het erg belangrijk is dat zij zaken oefent om haar proeve te kunnen behalen. De vervelende dierenarts was erg positief over haar. We hebben gekeken naar waar zij zou kunnen helpen om de zaken voor de proeve te kunnen oefenen. Dierenarts geeft aan dat ze van leerling 5 graag zou willen horen wat ze moet leren.

Na het gesprek hebben we een rondje door de praktijk gelopen. Leerling 5 geeft aan dat de dierenarts heel anders met haar omgaat als er een docent is. Aangegeven dat ze de complimenten goed moet opslaan in haar hoofd. Dierenartsen geven alleen maar complimenten als zij het menen. Tijdens de rondleiding gefocust op wat zij allemaal al wist. Dit viel heel erg mee. Samen gekeken waar zij nog iets zou kunnen leren, zodat ze verder kan.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Aangeven bij de dierenarts dat ze iets nodig heeft/ iets wil leren. Dierenarts gewoon blijven ontlopen waar mogelijk. Assistentes kunnen haar ook alles leren. De andere dierenarts kan ze wel mee overweg. Ze kan van hem ook veel leren.

Gespreksformulier 3

Leerling: 6

Ze heeft deze week een tegenslag gehad. Haar ex-vriend had op facebook aangegeven dat hij naar het buitenland gaat voor langere tijd. Voor haar gevoel is ze hem nu echt kwijt. Ze heeft hier even om uitgehuild. Ze heeft nog geen gesprek met haar vrienden gehad.

Analyse eerdere successen

Ze vindt het moeilijk om aan te geven wat er goed ging deze week. Ze heeft veel last van het nieuws van haar ex-vriend. Gedurende het gesprek heb ik aangestuurd op hoe nu verder (de toekomst). Ze heeft aan het einde van het gesprek het gevoel dat ze de relatie kan gaan afsluiten. Als hij weg is, is hij echt weg. Dat deze beslissing van hem nu het einde van de relatie echt definitief maakt vindt zij erg moeilijk. Ik heb aangegeven dat zij hier ook moeite mee mag hebben. Processen duren nou eenmaal even. Gekeken naar wat er goed ging deze week. Ze heeft het toch voor elkaar gekregen om naar stage te gaan en om op school te komen. Toch een groot pluspunt dat ze hier toe in staat was. De afleiding deed haar ook deze week weer erg goed. De volleybaltraining was uiteindelijk toch leuk. Al had zij geen zin om hier naar toe te gaan. Op de stage gaat het nog steeds goed.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Hoe slecht zij zich ook voelde ze is gewoon naar school, stage en volleybal gegaan. Ze heeft zich niet op de kop laten zitten door het nieuws. Ze heeft weer een afspraak gehad bij de psycholoog. De psycholoog heeft aangegeven dat zij wat de psycholoog betreft niet meer hoeft te komen. Zij stopt hier dan ook.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ondanks de terugval is zij wel gegroeid. Ze ziet in dat thuis blijven zitten voor haar niet werkt. Ze ziet in dat afleiding haar helpt bij het rouwproces die zij nu doormaakt.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Leuke dingen blijven doen! In de vakantie niet er bij neer gaan zitten. Actief op zoek gaan naar dingen zij leuk zou kunnen vinden. Dit helpt! Gesprek met vrienden.

Gespreksformulier 4

Leerling: 1

Analyse eerdere successen

Agenda heeft haar geholpen te onthouden dat ze de bewijsstukken moest mailen.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft haar bewijsstukken af en ingeleverd. Ze heeft nog steeds last van haar ribben, waardoor ze moeilijk adem kan halen. Fietsen en traplopen e.d. gaan heel moeilijk.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Haar bewijsstukken zijn afgekeurd. Ze heeft veel geknipt en geplakt van het internet. De reflecties zijn op niveau 2 geschreven. We hebben gekeken welke delen van de bewijsstukken wel goed waren. Ze heeft van mij vragen meegekregen om in de reflectie te beantwoorden. Dit kan haar helpen om de reflectie op een hoger niveau te schrijven.

Ze vindt dat de bewijsstukken erg veel diepgang moeten hebben. Ze gaat immers later niet op de boer werken. Samen gekeken naar werkzaamheden die zij kan uitwerken in bewijsstukken die nuttig zijn voor haar als dierenartsassistent. Ze is het niet eens met het afkeuren van de bewijsstukken. Zij geeft aan dat het haar zou helpen als zij een vragenlijst meekrijgt met vragen die zij aan de boer kan stellen. Dan kan ze het bewijsstuk maken. Ik heb haar aangegeven dat van een niveau 4 wordt verwacht dat zij dat zelf doet. Ze zou bij één werkproces een aantal vragen kunnen opstellen. Hier kunnen we samen naar kijken. Ik kan dan eventueel de vragenlijst aanvullen. Met dit idee kon ze leven.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Ze maakt een vragenlijstje bij één werkproces. Ze gaat één bewijsstuk aanpassen. Dit bewijsstuk mailt ze.

Gespreksformulier 4

Leerling: 2

Analyse eerdere successen

Haar inzet is verhoogd, waardoor er schot zit in haar schoolwerk.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft niet meer gewerkt aan haar school. Ze heeft geen contact opgenomen met mevrouw Amtink.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze geeft zichzelf nu een 5 voor haar inzet. Ze is wel op school geweest iedere dag, maar ze heeft thuis niets voor school gedaan. Ze moet toch nog best veel doen. Sommige leraren zetten druk op haar. Dit demotiveert haar. Ze krijgt hierdoor de neiging om niet naar school te gaan. Ze weet heel goed wat de consequenties zijn als ze niets doet.

Om op een 6 te komen gaat ze deze week zich inschrijven voor de herkansingen van de toetsen. Ze blijft op school komen.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Ze schrijft zich in voor de toetsen die ze moet inhalen/herkansen. Ze gaat een planning maken om te leren. Dit kan haar helpen om het overzicht te behouden.

Gespreksformulier 4

Leerling: 3

Analyse eerdere successen

Door de meeloop dag is zij erachter gekomen dat een meeloop dag haar kan helpen om een keuze te maken voor een opleiding.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft een meeloop dag gehad op de opleiding. Ze vindt de opleiding niet leuk. Ze ziet zichzelf deze opleiding geen 4 jaar volgen voor het beroep. Ze is erachter gekomen dat een meeloop dag op de opleiding haar kan helpen een keuze te maken. Zij vindt het beroep daar niet leuk genoeg voor. De stage vindt zij nog steeds heel leuk.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze wil geen onderwijsassistente worden. Zij wil eigenlijk graag de rest van haar leven naar school. Er is niets in haar leven wat zij echt leuk vindt. Ze vindt alles prima. Het liefst gaat ze de rest van haar leven naar school. De decaan heeft een VAVO opleiding vmbo-TL aangeraden. Dit vond zij een erg goed idee. Als ik haar vraag hoe haar dag er over 10 jaar uitziet dan zegt ze dat ze dan nog steeds het liefst op de middelbare school zit. Lessen volgen vindt zij heel leuk. Ze is erg tevreden met hoe haar leven er nu uitziet en wil dit erg graag zo houden. Ik kon er niet achter komen, waarom zij niet verder wil groeien. Zij kan hierop geen antwoord geven.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Ze gaat kijken naar de VAVO opleiding. In verband met haar leeftijd gaan wij bellen met de opleiding voor de mogelijkheden.

Gespreksformulier 4

Leerling: 4

Analyse eerdere successen

Noteren van wat ze nog moet doen, een planning maken en een afstreeplijst werken.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Planning volgehouden en veel werk verzet.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Ze is ontzettend goed op weg naar de eindstreep. Stage gaat nog steeds goed. Einde schooljaar PvB! Mag ze trots op zijn.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Ze gaat nadenken over een andere opleiding.

Ze gaat een beslissen of ze hulp wil van de decaan in het kiezen van een nieuwe opleiding.

Gespreksformulier 4

Leerling: 5

Analyse eerdere successen

Ze heeft zich meer gefocust op de andere dierenarts en de assistentes. Dit gaat goed.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

Ze heeft aan de assistente aangegeven dat ze graag iets wil leren over de röntgen.

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Samen met de assistente heeft ze het röntgenapparaat bekeken. Ze weet nu een beetje hoe ze hem moet instellen. Ze hebben afgesproken dat ze de komende tijd mag meekijken bij röntgenfoto's. Ze heeft een iets beter gevoel bij de stage. Al kijkt ze er nog steeds het hele weekend tegenop. Als ze meer mag blijven doen haalt ze naar eigen zeggen haar proeve misschien. Gezegd dat ze hem dan zeker haalt. Trots op haar goede inzet en doorzettingsvermogen.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Deze ontzettend positieve lijn blijven doorzetten.

Gespreksformulier 4

Leerling: 6

Wederom een tegenslag. Ze heeft ruzie gehad met haar beste vriendin. Sindsdien praten zij niet meer met elkaar. Hier heeft zij veel last van.

Analyse eerdere successen

Ze heeft met haar vrienden gepraat. Dit was een goed gesprek. Zij waren blij nu te weten hoe ze haar kunnen helpen. Voor haar gevoel kan ze nu haar verhaal bij hen kwijt. Ze voelt zich hierdoor meer gesteund. Ze is meer beneden bij haar ouders geweest. Hierdoor heeft ze meer afleiding. Ze heeft geen stagedagen en schooldagen gemist.

Welke stappen zijn gemaakt sinds het laatste gesprek?

- Gesprek vrienden
- Thuis meer contact met ouders
- Inzet volleybalteam gelijk gebleven

Welke voortuitgang is er sinds het vorige gesprek geboekt?

Het gesprek met haar vrienden zag ze tegenop. Toch is ze het gesprek aangegaan. Ontzettend knap. Ze geeft haar leven nu een 5. Ze mist haar ex-vriend erg en de ruzie met haar vriendin werkt ook niet mee. Om naar een 6 te komen wil ze de ruzie uitpraten.

Welke stappen gaan er tot het volgende gesprek genomen worden?

Gesprek met beste vriendin. Helaas even niet beschikbaar op dat moment op school.

Bijlage 6: Inge vulde evaluatieformulieren

Evaluatieformulier

Leerling: 1

Het oorspronkelijke doel

Leer mij beter communiceren met anderen. Help mij mijn stage uren in te halen en ervoor te zorgen dat ik niet meer gemiste stage uren mis.

Help mij plannen, zodat ik geen lessen mis op school.

Ik mis geen stage uren meer tot het einde van het schooljaar.

Ik haal de gemiste stage uren in voor donderdag 5 juni.

De bewijsstukken zijn op donderdag 5 juni voldoende.

Geen gemiste lessen meer op school, vanwege bezoeken aan de fysiotherapie, artsen enz.

Aan het einde van het schooljaar de PvB.

Geen klachten meer krijgen over klagen. Al ben ik het er niet mee eens dat ik klaag.

In hoeverre is het doel behaald? Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem.

De doelen zijn deels behaald. Er is een veranderbehoefte.

Zij heeft geen extra stage uren meer gemist. Ze heeft echter ook geen stage uren ingehaald. Volgens haar is dit erg moeilijk. Ze mag van de coach pas extra uren schrijven als ze langer dan een half uur is gebleven. Op feestdagen kan ze ook geen uren inhalen. Haar boer is er dan niet. In de vakanties had zij geen tijd om de uren in te halen. De bewijsstukken heeft zij op tijd ingeleverd. Deze zijn echter afgekeurd. Ze geeft aan dat ze geen vragen kan stellen aan haar boer. Ze weet ook niet welke vragen ze moet stellen. Ze wil graag een vragenlijst van school. Ze vindt dat bewijsstukken niet afgekeurd kunnen worden op het letterlijk overnemen van tekst van internet. Ze heeft een aantal toetsen en lessen gemist. Ondanks dat zij haar agenda is gaan gebruiken plant zij toch nog dubbele afspraken. Ze vindt het niet fijn dat docenten boos op haar worden als zij een afspraak plant op een toets moment. Zij kan er niets aan doen dat ze een fout maakt. De PvB kan zij niet dit schooljaar doen. Ze moet eerst de stage uren inhalen. Zij gaat de PvB in september doen. Haar boer geeft aan dat zij minder klaagt. De boerin vindt dat zij nog steeds veel klaagt. Ook medestudenten en docenten geven aan dat zij een negatieve manier van communiceren heeft. Zij is het hier niet mee eens.

Ze is bezig met het aanpassen van de bewijsstukken, maar ze heeft deze niet gemaild en niet bij zich.

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Nieuwe doelen:

- PvB afronden in september
- Voor het einde van het schooljaar de bewijsstukken voldoende
- Leren plannen, zodat ik geen dubbele afspraken plan.
- Ik ga in mijn bewijsstukken bij de reflectie de volgende vragen beantwoorden: Wat heb ik geleerd? Wat kan ik? Wat wil ik nog leren?

Ik denk dat zij erg gebaat zou zijn bij een minder negatieve houding. Daarnaast zou zij zijn gebaat bij het leren reflecteren op zichzelf. Hiervoor is de docent communicatieve vaardigheden al ingeschakeld. Het klagen is minder geworden gedurende het schooljaar. Ik vind wel dat zij teveel in de slachtofferrol gaat zitten. Haar negatieve houding blijft haar in de problemen brengen. Zij vindt zelf dat zij een positief persoon is die nooit klaagt. Klasgenoten, docenten en stage zien dit anders.

Evaluatieformulier

Leerling: 2

Het oorspronkelijke doel

Help mij de studie mijn studie op de rit te krijgen.

Voor het einde van het schooljaar is het portfolio af en zijn de achterstallige vakken ingehaald.

In hoeverre is het doel behaald?

Het doel is deels behaald. Ze heeft een goede opstart gemaakt met haar portfolio. Ze heeft een aantal vakken ingehaald en herkanst. Ze heeft hier voldoende voor gehaald. Ze heeft echter niet voldoende ingehaald om de proeve dit jaar te kunnen doen. Ze gaat de proeve volgend schooljaar in september doen. De stage is wel tevreden over haar.

Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem

Ze is erg sensitief. Hierdoor voelt ze zich snel minder goed en trekt ze problemen van anderen zich erg aan. Ze praat nu sneller met haar ouders. Dit helpt haar. Ze heeft moeite met het plannen van haar studie. Dit komt mede door haar leeftijd en de dyspraxie.

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Help mij mijn studie te plannen en op de rit te houden.

Doel voor volgend schooljaar: Samen met de coach leren plannen. Eerder aangeven als ik vastloop.

Een ander doel voor haar is om beter met haar sensitiviteit om te gaan. Ze moet leren welke valkuilen zij hierbij heeft en hoe ze haar sensitiviteit als iets positiefs kan zien. Ik kan haar hier als coach niet bij helpen. Ik denk dat ik hier te weinig kennis voor heb. Ik heb haar aangegeven welke mensen binnen en buiten de organisatie haar hierbij kunnen helpen.

Evaluatieformulier

Leerling: 3

Het oorspronkelijke doel

Help mij een opleiding te vinden die bij mij past voor het einde van het schooljaar.

Help mij een andere stageplek te vinden die bij mij past voor de rest van het schooljaar.

In hoeverre is het doel behaald?

Leerling 3 heeft een nieuwe opleiding gevonden. Zij gaat volgend schooljaar de VAVO VMBO-TL volgen. Zij is hier erg tevreden mee. Ze heeft een nieuwe stageplek gevonden. Ze loopt nu stage op de basisschool. Dit bevalt haar erg goed. Ze vindt het beroep onderwijsassistent erg leuk, maar ze wil dit niet de rest van haar leven doen.

Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem

Zij is tevreden met het eindresultaat.

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Niet van toepassing.

Evaluatieformulier

Leerling: 4

Het oorspronkelijke doel

Help mij mijn studie dit schooljaar af te ronden.

In hoeverre is het doel behaald?

Zij mag haar proeve doen op 19 juni. Ze had haar portfolio en vakken tijdig af. Ze heeft geleerd eerst een planning te maken, voordat ze in paniek raakt.

Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem

Zij is tevreden.

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Niet van toepassing.

Evaluatieformulier

Leerling: 5

Het oorspronkelijke doel

Help mij deze stage goed af te ronden voor het einde van het schooljaar.

Help mij om mij beter te laten voelen over mijn eigen kunnen. (door mij geformuleerd, omdat ik vindt dat haar zelfvertrouwen verminderd)

In hoeverre is het doel behaald?

Zij rond de stage dit schooljaar af. Ze maakt zich wel zorgen over het behalen van de proeve. Ze maakt haar stage af bij haar huidige stage adres. Er is geen verandering in de communicatie van de dierenarts richting haar. Ze heeft wel iets meer geleerd over de onderdelen uit de proeve. Toch is ze bang dat ze hem niet haalt. Het ontlopen van de dierenarts werkt goed, maar soms moet ze haar helpen. Ze krijgt dan vervelende opmerkingen. Aangegeven dat ze zich meer moet gaan focussen op de positieve opmerkingen van de rest van het team.

Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem

Ja. Ze is nog erg onzeker. Ze wil de proeve per se dit jaar halen. Als ze de proeve niet haalt heeft dat geen effect op haar studieduur. Ze kan volgend jaar de proeve over doen op haar nieuwe stage adres. Ze is onzekerder geworden over haar eigen kunnen in de dierenarts praktijk. Ze kijkt wel met vertrouwen uit naar de stage van volgend jaar. Ze heeft daar een dag mee gelopen en dit vond ze erg leuk. Ze hoopt daar meer te leren dan op haar huidige stage adres.

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Help mij meer zelfvertrouwen te krijgen. Ze gaat de komende week nadenken over welke doelen ze hierbij wil formuleren.

Evaluatieformulier

Leerling: 6

Het oorspronkelijke doel

Help mij me beter te voelen, zodat ik mijn studie kan vervolgen.

In hoeverre is het doel behaald?

Ze heeft een gesprek gehad met haar beste vriendin en het uitgepraat. Haar vriendin geeft aan haar negatieve gedrag moeilijk te vinden. Ze gaat proberen positiever te zijn. Haar vriendin gaat proberen meer begrip op te brengen.

Ze voelde zich deze week alweer iets beter. Ze ziet er ook goed uit. Dit aan haar aangegeven. Ze is nog wel soms moe, maar dit wordt minder. Ze slaapt beter. Ze heeft meer plezier op de volleybaltraining. Doordat zij vrolijker is praten andere mensen ook meer met haar. Zij zit meer beneden bij haar ouders. Ze praat ook meer met hen. De gesprekken die zij voert worden positiever.

Deze week bezig geweest met de bewijsstukken. Bezig geweest met de casussen. Goede vooruitgang.

-Bewijsstuk 1 af, kleine aanpassing nodig. Waarden urineonderzoek uitkomsten. Wat betekenen deze?

-2 Casussen af.

-Erg op de goede weg. Ze wil weer. Ze ziet de school weer zitten.

Afspraak alle bewijsstukken 11 juni af. Dit moet lukken. Einde schooljaar PvB!!!

Het doel is behaald in 8 weken tijd.

Is er een veranderbehoefte? Zo ja, geef een korte samenvatting van het probleem

Ze zit nog in het proces. Ze gaat vast nog een aantal tegenslagen krijgen, maar ze zit op de goede weg. Het gaat al veel beter. Als ze zich nu inzet hoeft dit probleem geen studievertraging op te leveren. Ze heeft nog steeds momenten waarop ze zich down voelt en mist haar ex-vriend erg.

Vaststelling van de nieuwe hulpvraag en het nieuwe doel. (SMART)

Deze positieve lijn blijven doorzetten.

Bijlage 7: Inge vulde enquêtes

Enquête

Leerling: 1

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☒ Ja ☐ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☐ Ja ☒ Nee

Ik heb mijn doel bereikt

☐ Ja ☒ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Enquête

Leerling: 2

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☐ Ja ☒ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☒ Ja ☐ Nee

Ik heb mijn doel bereikt

☒ Ja ☐ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Ik vond de gesprekken erg fijn. Ik was ook erg blij te horen dat ik niet zo veel studievertraging had dan ik dacht. Ik ben nu begonnen met mijn bewijsstukken, zodat ik volgend jaar in september mijn proeve kan doen.

Enquête

Leerling: 3

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☐ Ja ☒ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☒ Ja ☐ Nee

Ik heb mijn doel bereikt

☒ Ja ☐ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Zoals ik al in het mailtje had gezegd ben je in mijn ogen een top coach ☺

Enquête

Leerling: 4

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☒ Ja ☐ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☒ Ja ☐ Nee

Ik heb mijn doel bereikt

☒ Ja ☐ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Enquête

Leerling: 5

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

☐ nooit ☒ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☒ Ja ☐ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☒ Ja ☐ Nee

Ik heb mijn doel bereikt

☒ Ja ☐ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Mijn stage adres gaat niet altijd even aardig met mij om. Hier had ik in het begin heel veel last van. Ik wilde stoppen op mijn stage, maar dit kon niet want dan had ik geen stageplek meer en moest ik veel dagen inhalen. Samen met mijn coach heb ik overlegd om dit bespreekbaar te maken op de stage. Voor mijn gevoel zou het dan erger worden. Ik wilde dit dus niet. Ik heb geleerd dat ik andere mensen niet kan veranderen. Maar ik kan wel de manier waarop ik omga met dingen veranderen. Ik heb geleerd dat ik kan doorzetten. En gelukkig heb ik voor volgend jaar een leuke stageplek. Dit geeft ook een heel goed gevoel.

Enquête

Leerling: 6

Hieronder zie je 14 gesloten vragen. De vragen gaan over de gesprekken die je met mij hebt gehad over de problemen die je de laatste tijd in je leven/op school bent tegengekomen. De enquête eindigt met een open vraag, waarin je extra informatie kan aangeven. Alvast heel erg bedankt voor het invullen.

De sfeer tijdens de gesprekken was positief

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☐ vaak ☒ altijd

Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen in mijn handelen

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen

In het begin niet, later wel.

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf

☒ Ja ☐ Nee

De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven

☐ nooit ☐ soms ☐ gemiddeld ☒ vaak ☐ altijd

De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken

☐ nooit ☐ soms ☒ gemiddeld ☐ vaak ☐ altijd

In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen

☐ Ja ☒ Nee

Ik heb mijn doel bereikt

☐ Ja ☒ Nee

Heb je nog andere opmerkingen of suggesties die hierboven niet zijn genoemd? Zo ja, zou je deze voor mij kort willen opschrijven?

Ik heb het heel moeilijk gehad de laatste tijd. Het gaat nu wel weer wat beter. Ik heb gelukkig geen studieovertraging opgelopen als ik nu nog even goed doorwerk. Daar ben ik heel blij om. Mijn coach heeft mij daar goed bij geholpen.

Bijlage 8: Oplossingsgerichte vragen

Vragen die gesteld kunnen worden tijdens het intakegesprek

- Waar loop je tegenaan?
- Wat brengt je hier?
- Kun je je probleem beschrijven?
- Welk gevoel geeft je probleem je.
-
- Wat wil je anders als gevolg van de gesprekken?
- Wat zou er beter gaan als het probleem is opgelost?
- Stel je voor dat er vannacht terwijl je slaapt een wonder gebeurt. Het wonder is dat het probleem dat je vandaag hier bracht, is opgelost. Maar je weet niet dat het probleem is opgelost, want je slaapt. Waaraan zul je morgenochtend merken dat het wonder gebeurd is? Wat zul je verder merken?
- Wat zouden anderen aan je kunnen zien als je probleem is opgelost?
- Wat zullen anderen anders doen?
- Wat nog meer?
- En wat doe jij dan?
- Hoe wordt het dan anders?
- Stel dat je het zou weten, wat zou je zeggen
- Hoe weet je dat dit probleem kan worden opgelost?
- Hoe hou je het vol?
- Hoe overleef je dat?
- Wat wil je zo houden en wat wil je veranderen?
- Wanneer is het probleem er niet of minder?
- Wat wil je minimaal bereiken?
- Wat heeft je geholpen je er tot nu toe doorheen te helpen?
- Ben je eerder in deze situatie geweest?
- Wat deed je toen om er door heen te komen?
- Hoe is dit probleem voor je?

- Wat heb je gedaan en wat hielp?
- Wat zou dit gesprek voor jou de moeite waard maken?

Oefening: Cirkels tekenen

Successen van het afgelopen jaar en schrijf deze als sleutelwoorden op in de binnencirkel.

- Wat heb je afgelopen jaar/tijd gedaan waar je tevreden over bent?
- Je mag kleine successen en grote successen benoemen.
- Het kan over school/werk/privé leven gaan.
- Je kunt ook vertellen over een probleem dat je hebt opgelost of een moeilijkheid waar je mee hebt leren omgaan.

Doelen voor de komende tijd en schrijf deze als sleutel op in de buitencirkel.

- Wat wens je aan het eind van de komende periode te hebben bereikt?
- Je kunt kleine praktische doelen noemen of grotere doelen die meer tijd nodig hebben.
- Wat heb je daarvoor allemaal gedaan?
- Kun je er nog meer over vertellen?
- Hoe zit dat dan precies?

(Bannink, 2013)

Vragen die gesteld kunnen worden tijdens het evaluatiegesprek

-Wat gaat er beter?

-Wat gaat er anders?

-Op een schaal van 0 tot 10, waarbij 10 is dat het probleem waarvoor je komt (voldoende) is opgelost/je doel is bereikt en 0 het slechtste moment dat je kent, waar zit je dan nu?

-Wat zit er in dat (cijfer)?

-Zou je het cijfer hoger willen hebben?

-Wat zou je nieuwe doel zijn?

-Wat is er veranderd sinds het vorige gesprek?

-Wat gaat er al beter sinds het vorige gesprek?

-Zijn er nieuwe doelen?

(Bannink, 2013).

Vragen die gesteld kunnen worden tijdens de gesprekken

- Wat is er veranderd sinds het laatste gesprek?
- Wat gaat er al beter sinds het laatste gesprek?
- Wat heb je zelf al geprobeerd en hoe hielp dat?
- Hoe zou je dat vaker kunnen laten gebeuren?
- Wat heeft nog meer geholpen?
- Welke successen waren er in je verleden?
- Waaraan heb je die veranderingen gemerkt?
- Wat denk je dat je deed om dat te laten gebeuren?
- Wat zouden belangrijke anderen zeggen dat je ander doet?
- Stel dat die ander hier is, wat zou hij er dan nog meer over zeggen?
- In welke situaties voel je je al beter?
- Wanneer lukt het je zich zo te gedragen zoals je zou willen zijn?
- Wanneer is het probleem minder of er niet?
- Wat doe je anders?
- Wat is er anders?
- Stel dat je wel een uitzondering zou weten, welke uitzondering zou dat dan zijn?
- Voor we beginnen kun je iets vertellen over jezelf?
- Hoe lukt het je om....?
- Hoe is het je eerder gelukt om..?
- Hoe wist je dat je .... Kon doen?
- hoe wist je wat er nodig was?
- Hoe heb je je zelf er toe gekregen om dat te doen?
- Wat denk je dat je deed om dit te laten gebeuren?
- Je hebt veel goede ideeën hoe kom je daaraan?
- Welke goede bedoeling had je toen je .... Deed?
- Hoe heb je ontdekt dat je....?
- Wat is je drijfveer om er nu werk van te maken?
- Hoe is het gelukt om vandaag, ondanks dat het slechter gaat toch te komen?

- Hoe is het je gelukt om jezelf te motiveren vandaag te komen?
- Hoe lukt het je om op het goede spoor te blijven?
- Wanneer was je laatste succes?
- Hoe ging dat?
- Stel dat je jezelf een compliment moest geven, wat zou je dan zeggen?
- Hoe zou je deze eigenschappen en vaardigheden nog meer kunnen benutten dan je nu al doet?
- Wat heb je bereikt waar je trots op bent?

(Bannink, 2013).

Bijlage 8: Reflectie

Op basis van het ABC-model.

A(citvating event)

Tijdens mijn LIO heb ik een onderzoek uitgevoerd over de oplossingsgerichte gespreksmethodiek in het groene MBO onderwijs. Ik heb gedurende 6 weken gesprekken gevoerd met leerlingen die gebaseerd waren op de oplossingsgerichte gespreksmethodiek. Deze gesprekken heb ik uitgewerkt in resultaten waaruit ik een conclusie kon trekken.

B(eliefs)

Ik vind het belangrijk dat mijn leerlingen tijdens de gesprekken een gevoel van veiligheid en vertrouwen hebben. Ik denk dat een leerling niet alles verteld wanneer er geen gevoel van veiligheid en vertrouwen is. Ik loop dan het risico het verhaal niet compleet te hebben en daardoor zaken te missen. Dit zou ik heel vervelend vinden, omdat ik een leerling dan niet kan helpen. Ik geloof ook heel sterk in een positieve insteek in de gesprekken met leerlingen. De oplossingsgerichte gespreksmethodiek leek hierop aan te sluiten.

Ik vind het lastig om iets uit te voeren in een bepaald format. Dit onderzoek moest aan bepaalde eisen voldoen en op een bepaalde manier uitgevoerd worden, terwijl ik juist het tegenovergestelde ben.

C(onsequences)

Ik ben erachter gekomen dat de opgedane kennis van de oplossingsgerichte gespreksmethodiek mij helpt om een betere coach voor mijn leerlingen te zijn. Ik denk ook dat andere coaches of mentoren baat zouden kunnen hebben bij deze technieken.

Ik vind het nog steeds niet prettig om vanuit een bepaald format nieuwe zaken uit te proberen. Ik ben echter door dit onderzoek wel beter en langer stil gaan staan bij nieuwe zaken die ik uitprobeer in mijn beroepspraktijk. Dit levert mij veel winst op.

Bijlage 9: Beoordelingsformulier van het onderzoeksplan

Beoordelings- en feedbackschema voor het (voorlopig) onderzoeksplan

Naam student: Marloes Kemna   Studentnummer: 1016822

Voorwaardelijk voor het kunnen beoordelen van het onderzoeksplan is dat er voldaan is aan de APA-richtlijnen en aan de richtlijnen voor de schriftelijke verslaglegging:

Literatuuroverzicht van en verwijzingen naar geraadpleegde bronnen	Volgens de APA-richtlijnen (zie bijlage A uit “Het Afstudeeronderzoek in stappen”).	In orde. Literatuurplek in het verslag
Wijze van verslaglegging	Correct en helder taalgebruik en een overzichtelijke lay-out (zie bijlage B uit “Het LIO onderzoek in stappen”).	Prima

Inhoudelijke feedback

Onderdeel	Criteria	Feedback
1) Relevantie, context van het onderzoek en probleemstelling van het onderzoek	In het onderzoeksplan moet duidelijk gemaakt worden wat: A) De aanleiding is voor het onderzoek B) De relevantie is van het onderzoek (zowel persoonlijk als voor de onderwijspraktijk) C) De context waarbinnen het onderzoek zich zal afspelen D) De concrete probleemstelling Ad A De aanleiding voor het onderzoek dient onderbouwd te worden of uit een persoonlijke vraag of een verwijzing naar een aangetroffen probleem in de onderwijspraktijk of een onderbouwde keuze voor één van de aangeboden onderzoeksthema's. Ad B Duidelijk wordt gemaakt wat de verwachte meerwaarde (het 'nut') van het onderzoek is voor de student maar ook in meer algemene zin voor de beroepspraktijk (de school of directe collega's van de student). Ad C De context moet in het licht van de (later te formuleren) onderzoeksvraag adequaat beschreven worden. Ad D Hierin wordt in enkele zinnen het probleem en het gewenste doel van het onderzoek beschreven.	In orde.
2) Theoretische verdieping	In de theoretische verdieping moet worden ingegaan op de vraag waarom welke bronnen relevant worden geacht uitgaande van de gegeven probleemstelling en onderzoeksvraag. Daarnaast moet	Goede bespreking gesprekstechnieken

	inzichtelijk worden gemaakt op welke manier naar bronnen is gezocht. In de theoretische verdieping wordt gebruik gemaakt van minimaal 5 actuele (semi)wetenschappelijke ¹ literatuur of vakdidactische bronnen. Daarbij is 1 Engelstalige bron verplicht. Kernbegrippen zijn helder omschreven of gedefinieerd aan de hand van de bronnen.	
3) Onderzoeksvraag en deelvragen	De onderzoeksvraag is een concretisering van de probleemstelling waarbij rekening wordt gehouden met de bevindingen uit de theoretische verdieping. Deelvragen (maximaal 3) worden afgeleid uit de onderzoeksvraag en hebben tot doel een onderdeel van deze onderzoeksvraag te beantwoorden. De onderzoeksvraag en deelvragen zijn concreet, scherp en nauwkeurig geformuleerd, niet voor verschillende uitleg vatbaar, bevatten geen tegenstrijdigheden en/of waardeoordelen.	Deelvragen lijken op de hoofdvraag en behandelen wel el hoofdvraag.
4) Plan van aanpak	Het plan van aanpak geeft een onderbouwde beschrijving van het type onderzoek dat wordt gebruikt. Rekening houdend met deze keuze wordt per deelvraag aangegeven: - Bij welke personen het deelonderzoek wordt uitgevoerd en (indien relevant) hoe deze zijn geselecteerd; - Welk onderzoeksinstrument er gebruikt wordt en wat daarvoor de onderbouwing is (waarbij expliciete aandacht wordt gegeven aan de validiteit en de betrouwbaarheid van het gekozen instrument); - Wijze waarop de gegevens worden verzameld (zoals o.a. frequentie en organisatie) en verwerkt Het plan van aanpak bevat een planning van de werkzaamheden in de tijd. Het onderzoek en schrijven van het onderzoeksverslag is binnen de gestelde tijd (6 ec =128 uur, denk aan ca. 1 dag per week tijdens blok-LIO) te realiseren. Het plan moet zo concreet zijn dat de lezer op basis hiervan een herhaling van het onderzoek kan doen.	Aanpak is per deel omschreven. Er is besteed aan de be
5) Interne validiteit	Het hele plan is consistent (zonder interne tegenstrijdigheden) van formulering van de probleemstelling tot en met het plan van aanpak. De beslissingen zijn geëxpliciteerd en waar mogelijk onderbouwd. Het is aannemelijk dat uitvoering van het onderzoeksplan ook leidt tot het doel zoals verwoord in de probleemstelling.	In orde.

¹ (semi) wetenschappelijk: literatuur is relevant in relatie tot de probleemstelling en vraagstelling, literatuur is actueel.

Beslisregel:

Wanneer aan alle criteria het oordeel 'voldaan' is gegeven, kan dit oordeel 'voldaan' doorgegeven worden aan betrokkenen (student en stuvo).

Opmerking

Gedurende het onderzoek kan in overleg met studentbegeleider en onderzoeksdocent het plan bijgesteld worden.

Naam docent onderzoek: Floor van Renssen

Handtekening docent onderzoek:

Datum: 29 januari 2015

Plaats: Zwolle

Neem dit beoordelingsformulier als bijlage op in je onderzoeksverslag.

Aanvullende opmerkingen op onderzoeksplan van en afspraken met LEERWERKBEGELEIDER-er (en eventueel vakcoach):

Bijlage 10: Overzicht enquête resultaten

Vragenlijst Enquête

1. De sfeer tijdens de gesprekken was positief
2. Tijdens de gesprekken voelde ik mij veilig
3. Ik kon tijdens de gesprekken alles bespreken met mijn coach
4. Ik had het gevoel dat mijn coach begrip toonde voor mijn probleem
5. Ik had het gevoel dat mijn coach belangstelling voor mijn probleem had
6. Ik had het gevoel dat mijn coach vertrouwen in mij had
7. Ik had vertrouwen in mijn handelen
8. Ik had vertrouwen dat ik mijn probleem kon oplossen
9. Ik had het gevoel dat ik vooruitgang boekte
10. De gesprekken hebben een bijdrage geleverd aan een verandering binnen mijzelf
11. De gesprekken hebben geholpen het probleem/de problemen te verminderen
12. Het stellen van een positief toekomstig doel heeft mij vertrouwen in de toekomst gegeven.
13. De gesprekken hebben mij geholpen mijn doel(en) te bereiken
14. In de toekomst kan ik een soortgelijk probleem makkelijker oplossen
15. Ik heb mijn doel(en) bereikt

Tabel met daarin een weergave van de enquêteresultaten.

Tabel 5: overzicht enquête resultaten								
Vraag	Nooit*	Soms*	Gemiddeld*	Vaak*	Altijd*	Ja*	Nee*	Totaal leerlingen
1			2		4			6
2				1	5			6
3				3	3			6
4				2	4			6
5				1	5			6
6			1	3	2			6
7			4	2				6
8		1	2	1	2			6
9		1	3	2				6
10						4	2	6
11				5	1			6
12				3	3			6
13			1	4	1			6
14						4	2	6
15						4	2	6
*aantallen uitgedrukt in leerlingen								